

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A vasárnapi munkaszünet.

„Vasárnapon, valamint Szt.-István király napján a magyar korona országainak területén az ipari munkának szünetelnie kell.“ Ez az első pontja azon törvényjavaslatnak, melyet a képviselőház a legközelebbi letárgyalta.

Baross Gábor miniszter beszédét annak a kijelentésével kezdte meg, hogy az ország ezen törvény meghozatalával megemelte kalapját a munka becse előtt.

Azon munkaadó tehát, aki vasárnapon dolgoztat, a megfelelő büntetésben fog részesülni.

A vasárnapi munkaszünetnek törvénybe iktatása ugyszólván az egész képviselőház helyeslésével találkozott; elismeri ennek szükségességét az egész ország is.

Szó sincs róla, hogy a vasárnapi munkaszünet törvénybe iktatását akként lehet eszközölni, hogy éppen semmi érdeket se sértsen. Van és lesz is munkaadó, aki szívesen dolgoztatna vasárnapon is s volt is és lesz is munkás, aki kész örömmel dolgozna ezen a napon.

De nem ez a kérdés. Hanem az, hogy helyes-e nemzetgazdasági, ipari, sőt magángazdasági tekintetből is elvűl kimondani azt, hogy az ipari munkásoknak hetenként egyszer kell pihenőt tartaniok? A legerősebb ellenvetés az, hogy ezzel az ipari és kereskedelmi forgalomnak élet-töje: a konkurrencia s a szabadság korlátozókat szenved; már pedig — mondhatnák — az ipari fejlődés alapfeltétele az, hogy aki többet akar dolgozni, annak ebbeli tevékenységét meg ne szorítsák, szóval, hogy a munkaadóknak a lehető legjobb kihasználását meg ne akadályozzák.

Ez ellenvetés azonban nélkülözi a biztos alapot s csak látszólagosan mutatkozik elfogadhatónak. Mert nemzetgazdasági érdekek parancsolólag írják elő az állami hatalomnak a beavatkozást oly irányban, hogy a munkaadó a kellő kimelés által intensívitásában nyerjen s hogy éppen a teljesen szabad konkurrencia folytán beálló kihasználás, — s ez által a munkaadó biztos gyengülése — lehetőleg megakadályoztassék. A munkásosztály védelme ez, a munka védelme, a munkás erő elsatnyulása ellen.

Elvitatlan tény az, hogy a munkásnak egy heti megfeszített dolog után szüksége van

egy napra, melyen pihenőt tart; s ha statuálnak ilyen napot, ha nem, az a munkás fizikai törvényeknél fogva ki kell hogy vegye pihenőjét által — ha másképp nem lehet — hogy heti munkáját gyarlóbban s feladatának rovására fogja végezni.

S ha az áll, lehet-e oly nemzeti érdeket, aminő a munkaadó erősítése, — a kellő kimélet által (s ez jelenti egyúttal a kellő s célszerű kihasználást is) — a munkaadó s munkás teszérére bizoni.

Nem. Mert mindkét fél — habár nem is célzatosan — de a dolog természet szerű következményeinél fogva a munkaadó megbénítására fog közreműködni.

Az a munkaadó, akinek dolga van, szívesen fogja munkását állandóan, megszakítás nélkül foglalkoztatni. A dolgos jó munkás pedig, amíg bírja dolgozni fog.

S ez az „amíg bírja“ a legnyomósabb oka annak, hogy a nemzeti munkaadó erősödése érdekében állami általános intézkedésre van szükség.

Ipari tekintetek pedig azért javasolják ezen intézkedést, mert az ipari fejlettség napról-napra szakszerűbb munkát követel, ezek pedig a munkaadó korlátlan kihasználása a leghatározottabban kárára van.

Preventív szocialis intézkedés továbbá ez, mely a munkát a tőke ellen határozottan megvédelmezi bizonyos irányban.

Azt mondhatnák, hogy ezzel a jó, dolgos munkás kevesebbet fog kereshetni. Nem áll, mert azon előnyvel szemben, hogy sok oly munkás is fog alkalmazást találhatni, aki szorgalmas, ügyes, értelmes, de fizikuma nem bírja a pihenés nélküli dolgozást, (s így nem lesz hátrányban azok fölött, kiknek testi ereje jó darabig nem igényli a pihenést) az egyesekre netán háramlandó részleges kár teljesen elesik.

S hogy ezek után a pihenő nap statuálása magán gazdasági szempontból is — ami elvégre a nemzetgazdasággal is legszorosabban összefügg — előnyös, azt felesleges bizonyítani.

A nemzeti munkaadó kimelése tehát állam érdek s teljes joggal igényel állami beavatkozást.

Mi, kik a versenyképes ipar megteremtésének még csak a kezdetén vagyunk, kell, hogy

biztosítsuk az ipar fejlődését. A fejlődés óriási életképességet, önfentartást feltételez, ez pedig a munkaadó kizsákmányolásával nem, hanem csakis okserű felhasználásával lehetséges.

A vasárnapi munkaszünet törvénybeiktatása kétségtelenül nem egyértelmű az ipar fejlődésével — sőt mondhatnók, hogy másodrangú momentum a szükséges egyéb kellékek mellett — mindamelllett garancia egy irányban: a munkaadó kimelésében.

A törvényjavaslat nem terjeszkedik ki a mezei munkára azon indokból, mert az ezen munkánál beálló téli nagy szünet, külön pihenők tartását feleslegessé teszi.

A vasárnapi munkaszünetnek merev s kivétel nélküli kimondása természetesen lehetetlen. Vannak iparágak, ahol ez kivitelen, sőt egyenesen megsemmisítő hatású is lehetne.

Vagy a törvényben kellett tehát taxative felsorolni a kivétel eseteit, vagy a miniszternek hagyni meg a rendelkezési jogot. Az első kétségkívül alkotmányjogi szempontból korrektebb, de a második sem sért semmit s határozottan praktikusabb.

Mert az a taxativ felsorolás, bármily kimerítőis lett volna, tökéletes nem lehetett s esetről-esetre kellett volna új törvényeket hozni; a miniszteri rendelkezés mellett az felesleges s meg van őrizve az országgyűlés ellenőrizeti joga a miniszteri felelősség elvében, mely a számon kérést minden pillanatban lehetővé teszi.

Sajnos, hogy még a vasárnapi munkaszünet is provokált felekezeti vitát. Tudja Isten! ez most a levegőben van. Oda erőszakolják ezt mindenüvé.

„Nem kell Szent István napja és miért legyen épen vasárnapon a szünet.“ Nos tehát ezeknek a felszólalásoknak valami nagy fontosságot, vagy célzatosságot nem tulajdonítottak s jó izléssel csak azt lehet mondani, hogy erőszakolt banalítások.

Mégis csak mélyreható társadalom-politikai mondás is az Irás azon kijelentése: Hat napig dolgozzál s a hetediket szenteld meg, imádkozzál.

A munka nemessége és szentsége adja meg a jogot a pihenésre.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Ugy fáj a lelkem . . .

*Ugy fáj a lelkem, ha nézek az égboltra,
Mint ha fénylő napja, halovány szép holdja,
Tündöklő csillagja, soha nem lett volna.
Bongyos sötét felhő-fátyolba van vonva.*

*Édes-bús érzéssel nézem elmerengve,
Mialatt titokban könyv tolat szemembe . . .
Gyászos felhő-fátyla megszagattva-tépre,
Szomoró étemnek oly igaz, hű képe.*

*Eltemnek is volt egykor fénylő napja,
Halovány szép holdja, tündöklő csillagja,
Hajh! de há felhője bomla reájok
S ott itt derűt többé már soha nem várok.*

*De nem! — jó még idő, midőn az ég boltja
Derűt leszen, mint volt s napja beragyogja
S csillaga és holdja fénylik — újra s szebben! . . .
Nekem is derűl még — bizon Istenemben!*

Morvay Imre.

A MI KULAI UTUNK.

Thoman Istvánt zongorázni hallani nem utolsó dolog, a kulai szép lányokkal táncolni sem megvetendő. Aztán meg annyira invitált az én Károly barátom, hogy alig lehetett ellentállani.

Mindezek dacára még az utolsó napon is annyira ingadoztam, mint egy patent inga. Hol ide, hol oda. A másik Károly barátomat — a vállalkozó szelleműt — fel is ültettem s titkos örömmel néztem a megvehéz ablakából arra a szánra, melyen nekem is volt egy hely szánva.

Károly barátom elhajtattott nélkülem. A sors azonban azt akarta, hogy én az nap Kulán legyek.

Ugyanis legvállalkozóbb szellemű Sebő barátommal hozott össze a sors délután. A poros aktákat bujta, amidőn beléptem hozzá, felzaklatott kedélyemet lecsillapítandó.

— Gyere Kulára — mondom. Rám néz . . . Egy nagyot szippant a pipájából . . .

— Már hogy ne mennék.

No ettől a gyors elhatározástól magam is megijedtem, lévén ekkor már esti 5 óra.

Sebő kocsisra ment, én meg indultam haza öltözködni. Kétségbeesett elszántsággal rontottam haza s jelenttem ki, hogy megyek.

Hát erre egy le nem írható jelenet következett. Jó öreganyám, nagynéném, meg kis hugom a kapacitálás minden eszközeivel — még könyvekkel is — iparkodtak lebeszélni rémséges tervemről.

— Hisz ez örütség . . . Este hat órakor indulni el olyan hideg, ködös időben Kulára . . . Biztosan betegséget szerzek . . . Talán oda is veszek.

A jelenet nagyon meghatott. Láttam már a szánkót, amint ott Szivac felé megtámadják a farkasok, láttam Sebőt szétmarcangolt tagokkal, magamat kéz és láb nélkül, kintlőva heverni a hóban . . . elhagyatva, segítség nélkül . . . Igaz, hogy egyszer meg kell halni, de ilyen halál . . . Brrr. (Különben még ekkor is — elég rossz-lelkűen — arra számítottam, hogy a farkasoknak is lesz annyi guszpusuk, hogy Sebőn fogják kitölteni boszujukat, lévén ott több harapni való s én a legrosszabb esetben egy fára menekülök.)

— Nem és nem! mondom hős elszántsággal, megyek. Felébredt bennem az ősök ereje! El voltam készülve a végsőre, de nem retirálok én egy . . .

Annyira meghatott sorsom, mely elé néztem, hogy komor hangon tollat és tintát kértem.

— Mit akarsz — kérdezték ijedten.

— Végredeletet írni!

„Összes vagyonomat a „Bácsmezei közművelődési egyesületnek“ hagyom.“ (Szegény egyesület!)

Az utolsó utra jól besonkátam és beboroztam (ne mondják azok a farkasok, hogy éhes embert ettek meg) . . . egy pillantás szereteteimre, kis szobámra, hol még a szanaszét heverő újság-apirokok is azt látszottak mondani: Ne menj. Egy hatalmas revolverrel a kezemben a rám várakozó szánkó elé léptem.

— Sebő (szólott belőlem még egyszer nem a hős, hanem a jámbor bárány természet) nem kell félnünk?

— Ne félj te semmit, csak ülj fel.

Az elpusztíthatatlan kedélyű jó Sebő elkezdett nekem mesélni s közbe-közbe dirigálta a kocsist, hogy jobbra vagy balra, mert oly nagy volt a köd, hogy alig lehetett két lépésre látni. Remegve húzódtam be bundámba s mint a derék Ufí király, úgy vártam szemlecsukva a farkasokat. A Husvéth szállásnál rám köszöntött Sebő abból a butykosból.

— Szervusz pajtás!

Elfogadtam, úgy is utoljára iszom. Megakadt a torkomon az a keserű bor. (Bezzeg máskor . . .)

A tanyai iskola mellett haladtunk el s én buzgón vettem keresztet a kis haranglábnál. (Ilyenkor mindenkit megszáll a vallásosság.)

De azért erősen haladtunk s mikor Sebőre néztem, aki hatalmasan pőfékelt mellettem abból a virginiából, megbotránkoztam ezen a hidegvéren.

— Hát nincs ennek az embernek senkije otthon, akit sajnálna, hogy ilyen rettenetes flegmával szivarozik, most az utolsó pillanatban — gondolkozzám.

Elméláztam . . . Szép terveim, az én mindenem, a kis újságom . . . Mi lesz vele? . . . Hazulról ugyszólván el sem bucsuztam . . . Pedig — s ezt csak most láttam — nem is vagyok annyira elhagyatva s lett volna kitől elbucsuznom.

— Még tizenöt telegráf karó és Szivacon vagyunk.

Bácsmege népeisége. Elöttünk fekszenek a népszámlálási adatok Bácsmege összes községeiből. Terünk nem engedi, hogy mai számunkban erről részletesen beszámoljunk — ezt legközelebbi számunkra hagyjuk — s most csak a következő főösszeget közöljük:

Az egész mege népeisége — ide nem számítva Zombor, Szabadka, Baja és Ujvidék városokat — 573,216, viszonyítva az 1880-iki népszámláláshoz, a midőn megeinkben 511,437 lélek volt, 61,779-nyi szaporodás mutatkozik, vagyis a népeiség gyarapodása 12%-ot tesz ki.

Ehhez hozzáadva Zombor 26,396, Ujvidék 24,672, Baja 19,358, Szabadka 72,683 főnyi lakosságát, egész Bácsmege népeisége: 716,325.

Az új árutarifa és Baross. Az új árudij-szabás, a mely Barossnak legújabb s nemzetgazdasági-igazgatóság kertletében eladott bélyegjegyek árát, hanem csak az adó, illetőleg fővámvivatalnál ezen a címen (eszményi bélyegdíjak, leletek alapján előírt bélyegdíjak fejében) készpénzben befizetett összegeket mutatja. A bélyegjegyekért elért bevétel a szegedi m. kir. bélyegraktár pénztárába folyt.

Helyi és megei hírek.

Árvízvédelem megeinkben. Az idei nagy tél s a sok havazás szükségessé tették, hogy az árvízvédelmi intézkedések mar fokozottabb eréllyel vitessenek keresztül. Schönholz Rezső kertletti vízbiztos már itt járt s részt vett az alispán és a folyamnépökéség által vezetett tárgyalásokon. Megállapították az általános előintézkedések (mint rőzsök s egyéb védelmi anyag-szerkek beszerzése, töltés szakaszok megállapítása) megállapodás történt továbbá a hatósági biztosok s műszaki közegek esetleges működésére vonatkozólag.

Választás. Az Apatinban üresedésben volt községi őrök állásra a f. hó 4-én d. u. 4 órakor tartott rendkívüli községi képviselő testületi közgyűlésen, Keke-zovits István választott meg egyhangulag.

Farsangi dal- és táncestély. A zombori kaszinó-egylet dalárda 1891-ik évi februárius hó 10-én (húshagyó kedden) a polgári kaszinó egylet helyiségeiben farsangi dal- és táncestélyt rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Műsorozat: 1. Karnevál herceg emlékiratai. Tréfás farsangi költemény, magán-részekkel és zongora kísérettel írta Bergmann Agost. 2. Ebéd előtt. Jelenet. Irta Murai Károly. Előadják Kalapsza Bella k. a. és dr. Balogh Ernő ur. 3. Szállási zene reggely. Zenei tréfa 8 állathangra (kakas, tyúk, macska, kandur, bakkecske, kutya, disznó és tehén) zongorakísérettel, Metzgeröl. 4. Természettudományi kuplék. Éneklir dr. Balogh Ernő ur. 5. A népfőlkölök. Tréfás kantáta dr. Molnár István Lajostól. Zenéjét férfikarra és zongora kísérettel írta Bergmann Agost. Kalapsza Bella k. a. és dr. Balogh Ernő ur. szíveséggel működnek közre. Belépőjegyek 1 forintjával Sztrilich Zsigmond ur kereskedésében előre is válthatók. Kezdeté 8 órakor.

Jóváhagyás. A csonoplai polgári olvasókör alapszabályai, belügyminiszteri rendelettel jóváhagyattak s a bemutatási záradékkal ellátottak. — Az ujvidéki ipartestület kebelében alakult kölcsönös segélyző-egylet alapszabályai jóváhagyattak.

A helybeli magyar olvasókör tisztikara. A napokban megejített választás eredménye a következő: Elnök Sándor Béla, igazgató Tárcazi Mór, jegyző Városi László, ügyész Kozma László, pénztárnok Tápay István. Választmányi tagok: Fejér Gyula, dr. Spitzer Mór, Gottlieb Márton, Szemő Gyula, Koczkar Zsiga, Széchényi József, dr. Csihás Benő, Czirfusz Ferenc.

Meghívás. A zombori I. ső öngyelző-szövetkezet folyó évi február hó 22-én délelőtt pont 9 órakor saját helyiségében rendes közgyűlést tart, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívattak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Közgyűlési elnök választása. 2. Igazgatósági jelentés a múlt forgalmi évről. 3. Számadatok megvizsgálása, a forgalom kimutatása és azok jóváhagyása. 4. Az igazgató, aligazgató, ig. tagok és a felügyelő-bizottság felmentésének megadása. 5. A VI. ciklus törzsbeteteinek mikénti kifizetése és nyereményének felosztása, az igazgató és tisztviselők jutalmazása. 6. A XI. ék ciklus megnyitása. 7. A 12 kilépett és esetleg leköszönendő igazgatók és a felügyelő-bizottság választása. 8. A felszerelések megbeszélésére kiküldendő ötös bizottság megválasztása (alapsz. 51. § a értelmében). 9. Netáni indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnak írásban beadandók, később érkezők figyelembe nem vétetnek. Az 1-5. ponthoz a szövetkezetnek csak régi tagjai szólhatnak, a 7. pontban jelzett választásnál pedig, mely ugyan azon nap d. e. 10 órakor fog eszközöltetni az új ciklus tagjai is befolyhatnak. A mérleg-kimutatás betekintés végett az egylet helyiségeiben van kifüggesztve. Kelt Zomborban, 1891. évi január hó 22-én. Tárcazi Mór, szöv. igazgató.

Kaliko bál. A zombori jótékony magyar nő-egylet által január hó 24-én, a városháza helyiségeiben megtartott kaliko bál összes jövedelme 346 frt; ebből levonva a 191 frt 62 kr. kiadást, — tisztajövedelem-kép a jótékony célra marad 154 frt 38 kr. Jegyek elárúsítására vállalkozni szivesek voltak: Enyedy Eugenia és Kozma Lászlóné, elárúsítottak 50 belépő jegyet, felülfizetés 5 frt; dr. Margalits Edéné elárúsított 46 jegyet, felülfizetés 4 frt; Sándor Erzsike elárúsított 38 jegyet, felülfizetés 10 frt; Danczer Kornélné elárúsított 37 jegyet, felülfizetés 13 frt; Gräff Nikázné és ifj. Trischler Ferencné elárúsított 28 jegyet, felülfizetés 1 frt; Dömötör Pálné elárúsított 20 jegyet, felülfizetés 1 frt; Mihályi Jánosné elárúsított 15 jegyet; dr. Csihás Benőné elárúsított 15 jegyet; Barthal Stefánia elárúsított 11 jegyet, felülfizetés 5 frt; Thim Antónia elárúsított 5 jegyet. — Felülfizetni kegyesek voltak: Sándor Béláné 5 frt, dr. Margalits Ede 4 frt, dr. Grünér Soma 4 frt, Esztergamy Borbála 3 frt, Esztergamy Károlyné 3 frt, Városy Károly 3 frt, Szemő Gyuláné 3 frt, Barthal Stefánia 2 frt, Tárcazi Dezső 2 frt, dr. Vály Béla 2 frt, dr. Czvetkovics Péter 2 frt, dr. Rátay József 1 frt, Czirfusz Ferenc 1 frt, dr. Kovacsits Caesár 1 frt, Teilsz-bauer Antalné 1 frt, Leibach Keresztély 1 frt, Szeibold Károly 1 frt, Schlieszer M. 1 frt, Gottlieb Márton 1 frt, Korics Eszter 1 frt, Aszt Vince 1 frt, Pocsok Sándor 1 frt, dr. Palkovicsné 1 frt, Horváth Gézáné 1 frt, Engel Adolf 1 frt. — A világitáshoz hozzájárulni szivesek voltak: Beke Gyuláné 3 csomag gyertyával; Sándor Béláné, özv. Auer Ferencné, Alföldy Gézáné, Thim Antónia, Trischler Ferencné, Gál Rozina, Oravecz Rozália, Szemő Gyuláné, Schmausz Endréné, Szemő Istvánné, Rudics Mihályné, Fernbach Bálintné, Mihályi Jánosné, Kirchner Károlyné, Gräff Nikázné, Kozma Lászlóné, Wolf-Esztergamy Mária, Dobák Béláné, Dalmay Béláné, Korics Eszter, Szilágyi Elemérné, Molnár Anna, Joksmann Kálmánné, Lovász Mártonné, Schöffner Károlyné, Esztergamy Borbála, Esztergamy Hermina, Rátay Józsefné, Szauerborn Borbála, Blumenthal Zsófi, Sztrilics Zsigmondné, Koczkar Zsigáné, Schmidbauer Teréz, Havel Józsefné, Schneiderbauer Vilma 2 csomag gyertyával; Galle Friderika, dr. Milaszevics Sándorné, dr. Margalits Edéné, Vundszám Sándorné, Jakobesics Mihályné, Paul Kálmánné, Kalapsza Paulina, Dömötör Pálné, Falczione Gusztávné, Horváth Gézáné, gr. Engelsz-hausz Károlyné, Dalmay Józsefné, Lang Magdolna, Barthal Józsefné, Frey Julianna, Szilágyi Mórné, Halm Ervinné, Hauke Imréné, Bieliczky Mária, Karacsony Gyuláné, Reitter Nándorné, Keke-zovics Emma, Stverteczky Ferencné, Danczer Kornélné, Szűcs Mihályné, Tápay Istvánné, Gyorgyovanszky Györgyné, Aut Flóra egy csomag gyertyával. Fogadják a bál rendező bizottság női és férfi tagjai, a jegyelárusító őrök, a felülfizető és a világitáshoz hozzájárulni sziveskedők, valamint mindazok, kik a jótékony célú bál sikerének előmozdításához bármily módon hozzájárulni szivesek voltak, a nögyelet legbálsabb köszönetét, kiváltképpen pedig dr. Csihás Benő polgármester ur, a ki a bál számára a városháza hét helyiségét és Dömötör Pál ur, ki két hivatalos helyiségét a bál számára átengedni kegyeskedtek. Esztergamy Borbála nögyeleti elnök.

A dalárda keddi estélye, melyre hír szerint az egész város készült, nagyon mulatságosnak ígérkezik. „Karnevál herceg emlékiratai“ból helyi vonatkozású kuplék alakjában sok kacagató dolog kerül lámpavilág elé. Meg lesz énekelve a zombori piac, az artzi kut, az olvasó-egyletek, a párbaj divatja, a „Frische viere“, a tervezett árucarnak, stb. A népfőlkölök fuvóhang-szerekkel felszerelt bandát kaptak, melynek zenéje mellett saját külön „Exercir-Reglement“juk szerint fognak defilírozni. A 8 állat, mely a szállások reggeli zenéjét fogja szalonképes módon bemutatni, már annyira haladt az összhango hangadásban, hogy gyönyörűség lesz őket hallani. A nöstény állatok szoknyában jelennek meg. Szóval aki ott lesz, kedvére kinevetheti magát.

Népköri bál. Miután a f. évi január hó 31-én tartott bankett igen jól sikerült, ennek folytán a népköri f. évi február hó 7-én (szombaton) saját helyiségében tánc-igalmat rendez, melyre a nem tagok is tisztelettel meghívattak. A tiszta jövedelem az iparos dalára javára fog fordíthatni. Belépti díj 50 kr. Kezdeté este 8 órakor.

Felocsúdtam. Nézem Sebőt, ott ül a leghihetetlenebb lelkinyugalommal s rágyújtott már a harmadik virgináriára.

— Mit beszélsz ember? kérdezém.

— Azt, hogy Szivacon vagyunk.

— S a farkasok!

— Te bolond!

A Bagyon-féle kocsmánál kezdett bennem dolgozni a „hős“ s félve bár, de rágyújtottam én is egy Sebő-féle stinkadöresre.

— No pájtás, ha ugyan egyáltalában van mit félni, ugy az itt lesz a nádasoknál.

— A ná-á-dasoknál? szólottam megszeppenve. (A báránytermészet megint felülkerekedett a hősön.)

Tehát számoljunk le. S mialatt végig futottam eseményekben eddig nem igen gazdag életemet — hát... hát Cservenkán voltunk.

Kezdtém remélni! Istenem! hiszen nem vagyok én olyan gonosz ember, hogy a sors *kivételkép* meg ne menthetne a biztosnak hitt haláltól. Kezdettem hinni a farkasok udvariasságában. Vagy talán ezek is respektálják a skribleréket?

— Még hat telegrát karó s Kulán vagyunk.

— Sebő! Edes, aranyos Sebő! igazat beszélsz.

Hihetetlen ugyan, de Kulán voltunk. Mint egy hős, ugy léptem le a szánkóról (a báránynak se hirt, se hamva nem volt), de azért nem tartóztathattam magamat vissza, hogy a fészolgabíróék kapujában a keblemre ne öleljem az én rendíthetlen Sebő barátomat.

Nem bántottak bennünket, nemhogy a farkasok, de még a kutya sem.

Hanem azért higgyék el nekem a kulaiak, hogy az után a mulatság után, ami ott ránk várt, nem bántam volna, ha huszonöt farkas támadt volna meg; s ha legközelebb még egy ily kedves estélyt rendeznek — megint lemegegek.

De Sebő is velem lesz.

SZÉP VAGYOK-E?

Tükör farsangra. Irta: dr. Fleisch.

(Folytatás.)

Az arc azon részéről szölok, mit a lélek tükrének szokás nevezni, a szemről. Itt is ugy vagyunk, miként az orrnál. Nagyságából, alakjából, helyzetéből következtetünk fajra, egyéniségre és Isten tudja mi mindeure. A phiziognomisták a nagy szemekből okosságra, bölcsességre következtetnek, kicsiny szemekből, szenvedélyre, ravaszásra és intrikára; nagy, kidülledő, erősen fehérő szemekről korlátolt észűségre, butaságra; a szemhéjak hosszukás része és hosszú pillaszörök nyíltságra, őszinteségre mutatnak. Mélyen a szemgödörben fekvő apró szemek jellegei a vad műveletlen nép törzseknek.

Nincsen szerelmes, ki ha valaha verset írt, bele ne szötte volna a rigmusba rőzsájának ilyen, vagy amolyan szemét. Érdekes volna összeszedni mindazon tarkabarka jelzőket, melyek a költők a szemeket illetik, kökény szem, bogár szem, égszín szem, éjféli szem, tenger mély szem, hamis szem, mindmeganuyi oly jelző, melyek versekben ugy, mint a közéletben lépten nyomon találhatók. Még az orr soha, addig a szem igen gyakran, s majd mindig első tárgya a költő lelkesüléseinek. A szemekből való olvasás még a „legfűzűbb“ poéta is a legmagasabb tökélyre viszi.

A szemnek színét a szivárványhártya festenyzettsége adja. Vannak esetek, hol a szivárványhártyából minden festeny hiányzik, ezek az albinusok. Furesa képet nyújtanak ezek. Bőrük majdnem kréta fehér, hajzatuk — amelyben szintén nincsen festeny — a leginfámsabb szöke, mondhatni fehér, szemük tűzpiros visszfényt ad, ha beletekintünk, a szemek belső, véredényekkel telt piros hártái eltűnnek. Valóban sajnálatra méltó teremtések, s gyakran jó pénzen mutogató családlányok.

Legszöbbeknek általánosságban a kék és fekete szemeket tartják. Hogy miért épen ezeket — nem fejthető meg; — gusztlus dolga! De ne törjék magukat rajta

azok, kiknek talán más színű — vagy talán épen macska szemnek csúfolt szemek vannak. Vigasztalja őket azon remény, hogy lesz még olyan idő is, amidőn nem a kék és fekete szemek lesznek divatban, hanem egyéb színtiek. Bocsánatot kérek kék és fekete szemű hölgyeim, hogy agítalok, ne viseltessenek ellenem azért baraggal, mert mi sem volna rám nézve elviselhetetlenebb, minthogy a nehezteléseket zudítanám fejemre, méltányolják kérem helyzetüket, képzeljék csak el: ezen hibákon kívül teljes életünkön át hordani oly szemeket, melyek nem találnak senkinél tetszésre, oly körülmény, mely ment minden helytelen és izetlen aktiót.

A szembogár, műnyelven a látta vagy pupilla azon része a szemnek, melyen keresztül a fényugarak hatolnak a szemfenékre az ideghártyára, amelylyel azután a látás művelete közvetítetik. Ezen szembogár sem minden egyénnél is mindig egyenlően tág. — Így a haragot, a felindulást, a pupilla tágulása, a félelmet, az ijedséget szűkítése kíséri. A tág szembogár élénkségek a kifejezője, s Bernhart Sarah, a világhírű drámaszínész, ki az arevonásoknak fokozatos változásában a különféle szerepekben oly magas tökéletességre vitte, mint ez ideig senki más, hatásos szerepeiben pupilláit művésziileg tágitatta oly módon, hogy jelenete előtt rövid idővel néhány csepp atropin oldattal egy a pupillát tágitó szert csepegtetett orvosa általi szemébe. — Bizonyára hozzájárult ez is azon óriási sikereihöz, miket világszerte és 2 év előtt fővárosunkban is aratott.

Melyek a szem szépségét biztosító eszközök?

Hiányzó szemeknek műszemekkel való pótlásának lehetősége, mindenki előtt ismeretes. Hogy mily tökéletességre vitte e téren a művészet és a tudomány, azt bizonyítja azon nem ritka eset, hogy gyakran éveken át érintkezünk ily műszemmel bíró egyénnel anélkül, hogy csak sejtelmünk is volna arról. Persze mint — mindenre, ugy a műszemekre is végtelen a jó és rossz, a szellemes és fád vicek száma. Legtöbbször természetesen a feleségnek vagy az anyósának van műszeme, miről a férj vagy nő nem tud, a férj, illetőleg vő, éjjel a pohárba tett szemét megissza, miből aztán a logoná-

Melléklet a „Bácska” 11-ik számához.

Az almási bál. Meghívtak Almásra és én elmentem; most, mikor a hőmérő 15 és 25 közt változik a 0 alatt, mikor az emberek rákásra fagnak, s mikor egy szolgabírói végrehajtóval az a csodálatos eset történik meg, hogy midőn az őt atkőzben — a borotái öreg bojtártól kölcsön vett óriási kolomppal történt szakadatlan kolompolás dacára — folyton üldöző farkasokat előszóval és általánosan ismert demosthenesi szónoklatával akarja önmagától eltávolítani, mondván, „ne fusatok utánam, mert ha elértek és megessztek csak gyomrotokat rontjátok el” mondott erre a meggyőző dikcióra az egyik farkas csak azért könyörgött neki, hogy „hájas hátáról” (kérem a farkas saját szavai) vegyen le a 3 hunda közül egyet és azt dobja le nekik, mert még különbben ők is megfagnak. Nem is csoda, kérem, az éjszakai sarkon (értem Bács „világ”-ot) eset meg ez a história. És én nekem ezt mind egy szuszra mondta el Papi bácsi és én mégis elmentem Almásra bálba vagy ahogy ott neveztek társas vacsorára. Biztam abban, hogy az almási vörös körszót négyzet rendezzi, hivatásuk lévén pedig a nőknek a beteg és megfagyott férfi szívek gyógyítása. Biztam és nem csalódtam, mert az én hideg szívem, mely az uton jéggé fagyott, úgy elolvadt, de úgy kérem, mint a katlanban a hó! Azt szokták mondani, hogy aminő az éghajlat, olyan a kedély: — no már kérem Zombor Bácskának éppen a terítők fokán fekszik, s ti Zomboriak még sem tudtok mulatni, hidegek vagytok, mint Grönland eskimói, ha mulatni akarok jöttetek Almásra... Olyan hideg volt, hogy a cigányok az ujjai fagytak le (azért is húzta olyan rosszúl. Betűszedő.), de a bácskai eskimói hölgyek oly tüzes szemeket hoztak magukkal, mint az afrikai nap perzselő sugarai, s oly hévvel táncoltak a csárdást, hogy én még az első „hogy volt” előtt „elolvadtam”, — déli ember, az éjszakai sarkon! Kérem megvan az a rossz vagy ha úgy tetszik jó szokásom, hogy mélyen szoktam a szép szemekbe nézni; de most az egyszerű nagyon megjártam, mert alig néztem egy szép szempárba (még csak nem is mélyen) már úgy elolvadtam, hogy kárpázt fogott el és láttam, hallottam nagyon sokat, de hogy mit, azt nem tudom. Kérem tehát ne vegyétek tőlem rossz néven, ha az ott voltak közül közlöm azok névjegyzékét, kikről még tudom, hogy láttam őket, mert mondom, mindenkit láttam, de memóriám egy idő óta igen kurta. Ott láttam: Kis Szállásról: Weismahr Mihályné leányával, Werbérné leányával. Almásról: Deák-nét, Arnoldnét, Wernernét Lujza és Mariska leányaival, Babérné leányával, Scherknét leányával, Bedicsnét, Stindlnét, dr. Márton Géznét, Virágnét, kérem és még sokat sokat. Hogy mennyire hiányos ezen névjegyzék, csak azt hozom fel, hogy még a 4-ik négyzet is 42 pár táncolta. Tanc előtt magyaros vacsora volt, malac, bárány és marha pörkölt, diós, tuross és káposztás rétes, liba, pujska, malac és borjú pesenye. Szűnőre alatt sorsjáték volt, de semmitsem nyertem én, mások sokat és drágábbnál drágább dolgokat. Azt mondja a közmondás, hogy aki szerencsétlen a játékokban, szerencsés a szerelmében — tehát örültem, hogy nem nyertem.

Bankett. A zombori pénzügyigazgatóság tisztikarának fogalmazó-személyzete (pénzügyigazgató, pénzügyigazgató helyettesek, titkárok és fogalmazók) holnap, szombaton a polgári kaszinó egyik helyiségeiben táncal egybekötött társas vacsorát rendeznek, melyben városunk előkelő (nagyobb részét tisztviselői) családjai közül is sokan vesznek részt. Az eddig megrendelt terítékek száma 140, amiből úgy látszik, hogy az estély egy nyilvános mulatsággal fog népesség dolgában vetekedni.

Esküvő. Czifrusz Ferenc kir. tanácsos, tanfelügyelő hűgát, Pákay Lujza kisasszonyt, f. hó 3-án délután vezette oltárhoz a helybeli róm. kath. templomban Fedor Károly budapesti építész. Az esketés szertartást Fejér Gyula apát-plébános végezte. (A tanfelügyelő házánál szoros családi körben tartott villásreggeli után az ifjú pár a délelőtti vonattal elutazott.) Boldogságot az új párnak.

Az ó-becsei szerb dalárda elnöke fölkeré Deszkasévet a m. kir. opera tagját, hogy egy, O-Becsen rendezendő jótékonycélu koncerten lépjen föl, s Deszkasé megígérte a közreműködést.

kább helyzetek keletkeznek. Nincsen tárgy, melyről könnyebben lehetne viceket faragni, mint éppen a műszem. Kiveve talán az anyóst.

A szemek festésével eddig még nem foglalkozott senki sem, de nem is fog akadni olyan bolond, ki ráadja fejét, minthogy a szivárvány hártáéhoz hozzá férti anélkül, hogy benne veszélyes gyulladás ki volna kerülhető nem lehet. Festés alkalmazatik legfeljebb azon ritkább esetekben, midőn a szem legkülönböző fényszemhártyája előremet lob következtében fehér heggekkel van fedve, ami igen szembetűnő és igen esunya; amidőn is a hegeket tussal vagy más festékekkel be lehet — bár csak rövid időre — festeni.

A szemöldökök a szemek függőlegét képezik és rendeltetésük nem csupán az arc szépítése, hanem a szemek védelme is; különösen megóvják a homlokról lefele eső verejték cseppeknek a szembe való jutását. Sokat lehetne az ezeknek tulajdonított karakterekről is szólni, azonban nem terjeszkedhetünk ki erre is. Így a sűrű szemöldökök a néphit azt állítja, hogy hordozója valaha gazdag ember lesz. A szemöldököknek az orr fölött való összeéréséből a fizionomok mogorva, haragos természetre következtetnek. — A szemöldökök szépségéről vajmi keveset szólhatunk. Szépnek mondják a hosszú és sűrű, de rövid szőrzű szemöldököket, az összeérőket nem. Ha összeérnek, akkor ez úgy szintethető meg, hogy szálanként titrilemen kitépjük a fölösleges szőrokat ami különösen később, midőn már megszokta az illető — mert mindannyiszor kiujulnak — nem mondható fájdalom mütétnek, épen úgy nem, mint az orrból kiálló szőroknak kitépése sem. — Színésznek úgy szépitik szemöldökeiket, hogy festik őket. Szempilláikat pedig úgy teszik stírtnek látszókká, hogy tusba mártott vékony ecsettel vonnak egy vonást a szempilla szélen közvetlen a pillaszőrök gyökereinél. — Mindenesetre nem valami nemes, de nemis tetszetős alakja a szépségének.

(Vége köv.)

Esküvő. Dr. Dudás Gyula, lapunk belmunkatársa, a napokban vezette oltárhoz Cserna Eszti urhélyget Budapestben. Tartós boldogságot kívánunk az új párnak.

Kedélyes meghívó. Uj-Verbászról a következő humoros meghívót vettük: Oecasio! A földkerekség két milliárd lakóinak legbölcsebbjéből kétszázézer, belátva, hogy a túlokosság csakis terhes nyűg az életben, a felesleg bölcseletét díjtalanul az új verbászi dalárda rendelkezésére boesátotta. Ez okból tehát a dalárda raktárainak, csüreinnek és padlásainak helyszüke miatt nem férvén el a temérdek prudentia, abból végeladást rendez; és pedig 1891. február hó 7-én a „Nap”-nál (kaszinó) álarcosbállal összekombinált bohócestélyi alakjában, hol rengeteg bölcselet, jóval a beszerzési áron alul eladatik. Siessen apraja-nagyja, öregje-ifja, hogy a soha többé nem kinálkozó alkalmat el ne szalassza! De ez még mind csak semmi! A könnyen megszerezhető bölcseletnek kivül kaphatók lesznek mindenféle szellemi és testi egyetemek és igyatamok, az elsőről a dalárda, az utóbbiról a Nap ura gondoskodik. A szellemi táplálékok étlapja a következő: 1. Népfölkélok. A „Jövő század regényé”-ből elvett, füsttellen lóporral, hangtalan ágyudörgéssel, töltetlen manlicherrel kicifrázott borzalmas, halmeresztő, iszonyatos, színtelen csatakep. Előadja a dalárda. 2. Lábszj mester és inasa vulgo praktikúsa ártatlan csevegése. Müipari, magasabb lábtyművészi nyögdelmek. Előadják ketten a majszterné mellőzésével és tudtán kivül. (Nimetül). 3. „Ez is zítés, az is zítés.” Ravasz és furlangos, eselszővényekkel teljes szomorú végű vig intrikális história, egyszersmind igen tanulságos gyengébb elméjű tót atyáknak néve. Előadja egy valóságos Tóth, aki még sem Janó. 4. Strudelvit hadnagy ur és szolgálja Frici, magasabb badászati félreértésekkel és érthetlenségekkel spékelt értekezés. Ekés nimet nyelven előadja két obsitos gyaloghuszár. 5. Szavalt. Hogy mi, azt az adományozó kétszázézer böles sem tudja eddig. Előadja lámpaláz nélkül az, aki hiba nélkül megtanulta, illetve bevágta. 6. Egy fidelis törvényeségi tárgyalás. Valogatott opera-részletek fülbeesző áriáin elzengedezett vig ölelkezése (kék foltokkal) és szomorú elíteltetése egy a világot bejáró, kétes existenciájú becsületes mákvirágnak. Miután azonban mindezen szellemi élvezetek oly erősek, oly idegrázók, és az emberi szervezettel lelki testi idegurhálya oly erős kézzel bemarkolók, hogy nincs rá eset, mikép azt bárki a legkárosabb következmények nélkül kibírja, ennél fogva, mint az afféle jó orvosság időközönként és kanalaunként fog a tisztelt közönségnek feltalálni. Jó lesz, ha így is kibírja baj nélkül! Ez nyújtatik a szellemnek, de a test sincs elfeledve, a „Nap” vendég-lőse ügyel, hogy meglegyen neki kedve. Csibék, pujskák és malacok s egyéb ék-es, ák-os, ok-os dolgok sülnek ez estére a közönség örömeire. Bor is lesz en a javából, sörből is a legjobb fajta, honi ásványvizek s szoda, anint a vendég óhajta. Azon reményben, hogy ennyi mindenféle kellemes és hasznos dolgokat nyújtunk a t. közönségnek, reméljük, hogy estélyünket minél számosabbban meglátogatandja, antul is inkább, mivel a bölcselet megvásárlójának egyetlen szerény fölresébe kerül csupán a bemenet, álarcosan vagy anélkül, kinálkozik ott élvezet. Az álarcos előnyben lesz, mert csak fél forintot fizet, s öt piculát a tetejébe, kap is ha két hidegvizet. Akinék nagy pénze nem lesz, huszonöt buger is jó lesz. Ily alkalommal nem élni valóságos égbekiáltó bűn, ezt elmulasztani megbocsáthatlan véték. Ennyi mindentelét nyújtani s ily olcsó áron, eskis mi vagyunk képesek. Ezt bárki más megtenni képtelen. Hogy pedig a világ szeme ne lássa, ki óhajt ily neveléses olcsó áron igazi és nem talmi világ bölcseletéhez jutni, ajánljuk, hogy ékes firmiskáját maszka alá bujtassa és deli tagjaira vegyen a hétköznapi cífra maskarát. A maszkát föllebbenteni csak akkor engedtetik meg, ha az illető esunya vagy szép maszk a sörös vagy boros poharat ajkához emeli, vagy pedig ha a bevásárolt bölcselet azt ajánlatosnak avagy szükségesnek fogja tartani. A nagyobb érdeklődés tekintetéből megjegyezzük, hogy a maszkák — míg azok — nagyságos címmel titulálódnak. A ki okos akar lenni, az jelentkezzék pont fél 8 órakor. A végeladó dalárda megbízásából Wagner, elnök. Leéh, karmester. Schuch, pénztárnok.

Meghívó. Az új szivaci társulati magyar iskola f. évi február hó 9-én, a nagyvendéglő helyiségében felolvasással, énekekkel és szavallással egybekötött táncestélyt rendez. Kezdeté pont fél 7 órakor. Belépti-díj személyenként 50 kr. — Három személyből álló családjegy 1 frt 20 kr. A tiszta jövedelem fizikai taneszközök beszerzésére fordítatik. — A jótékonycélu iránti tekintetből felülvezetések közönnel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Etelek és italoktól gondoskodva lesz. Sorrend: 1. „Isten hozzád édes hazám” ének Gyulai Páltól. Előadják a tanulók. 2. „Skizzen aus dem Leben des Menschenfreundes Emanuel Fellenberg.” Felolvassa ftdő Poór József ev. ref. lelkész ur. 3. „A honvéd özevgye” költemény Arany Jánosól. Szavalja Borsy Ida tanítónő kisasszony. 4. „Isten! ki Lengyelhont” ének. Előadva a tanulók által. 5. „A gyermek álmai” költemény Vachot Sándortól. Szavalja Stieb Gizella 3. oszt. tanuló. 6. „A megfagyott gyermek” költemény báró Eötvös Józseftől. Szavalja Hettesheimer Henrik 5. oszt. tanuló. 7. „A hársfa” ének Schubert Ferenctől. Előadják a tanulók. 8. „Der Ring des Polykrates” költemény Schillertől. Szavalja Simkó Győző tanító ur. 9. „Freundschaftslied” ének. Előadva a tanulók által. 10. „Népdalok.” Előadják a tanulók.

Tűz Baján. F. hó 3-án reggelre a városház épületében levő egyik boltban történt tüzelesből keletkezett hőség és szikráktól tüzet fogott a föltötte levő házipénztár bejartának padlógerendája, mely a kéménybe volt építve, meggyuladt. Azonban a rögtön megjelent tűzoltóknak sikerült a tüzet, mielőtt nagyobb bajt idézett volna elő, eloltani. Ez hamarjában második tüzeset a bajai városház épületében.

Sport egyesületünk február 15-én, vasárnap d. e. 11 órakor az egyetel helyiségeiben közgyűlést tart. Tárgyát a gyűlésnek a tisztviselői-kar évi jelentései s azután új tisztviselői-kar választása képezi. Felkérjük ennél fogva az egyetel t. tagjait, hogy a gyűlésen mentől számosabbban jelenjenek meg, hogy jogaikat a tisztviselői-kar s a választmány megválasztásában gyakorolhassák.

Községi elöljárók választása. Csuroghon

január hó 30-án Zákó Milán főszolgabíró elnökele alatt alakították meg az elöljáróságot. Megválasztottak: főbírónak a volt bíró Csuresin Mika, törvénybírónak Kanaeski Drága, esküdteknek: Janyin Paja, Draszics Mladen, id. Ivkóf Lázár és Nikelsbacher József, pénztárnoknak Kaleniy Nikola.

Esküvő. Beczásy Gábor székely-udvarhelyi orvos holnap vezeti oltárhoz Apatinban Lovich (Oláh) Aranka kisasszonyt, Lovich Kálmán nyugalmazott kir. telekkönyvvezető fogadott leányát.

Jótékonycélu bál O-Kanizsán. Folyó évi február hó 1-én az ó-kanizsai községi előjáróság a körház-alap javára bálát rendezett. Az ezen alkalommal nemzeti lobogókkal földiszített táncterem alaposan megtelt a mulatni akarókkal s anint a barna legények amugy magyarán zendítettek, az ifjuság azonnal táncra perdült és járta reggelig. Szinte az öregek is kedvet kaptak a táncra, olyan kedv uralkodott s a közs. bíró példájára, többen be is álltak a táncolók közé. Táncolt 80—90 pár. A tiszta jövedelem (az 5 frtnyi föllülvezetéssel együtt) 120 frt. Jelenvolt leányok: Kávai Borbála, Domonkos Borbála, Harmat Teréz, Dukai Julia, Dukai Amál, Kávai Piroška, Bobán Anna (Zenta), Fojtó Mariska, Zöldhegyi Ilona, Szalkai Irma, Soti Veronika, Fehér Victor, Bata Pannika, Gyulai Ösmér, Szabó Piroška stb. Asszonyok: Popovics Györgyné, Popovics Simonné, Körmöczy Lászlóné, Demetrovics L. né (Szt-Tamás), Ifkovic Antalné, Ifkovic S. né (Szt-Tamás), Kiss Lukácsné, Kávai Györgyné, Bata Lukácsné, Fojtó L. né, Domonkos Mátyásné, dr. Roxer Gy. né, Pósa Jánosné, Dukai Jánosné, Dukai Mátyás Jánosné, Bús Imréné, Piri Bálintné, Losonc Mihályné, Zsámboky Istvánné, Bobán Miklósné (Zenta) stb.

Szabadkán a napokban veszett kutyá garzálkodott. Több kutyát és egy asszonyt megrart.

Gyászhir. Id. Józits Gyula városgazdának Cyula nevű 5 éves fia, e hó 3-án délután, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 4-én d. u. 4 órakor volt.

Bál. Garáról írják: Az itteni aranyos ifjuság m. hó 28-án fényesen sikerült táncmulatságot rendezett. A terem fényét és díszét nagyban emelte a jelenvolt előkelő hölgykorszor egyszerű és izléses tolettje. A tánc a legnagyobb lelkesedéssel és kitartással folyt. Jelen voltak: Szadai Kálmánné, Szonner Vilmosné, özv. Hankéné, Kazal Endréné (Baja), özv. Kósa Etelné (Baja), Kazal Lajosné (Baja), Jung Antalné és Till Péterné (Gákova), Majer Jánosné és özv. Ováry Miksáné (Katymár), Tuschter Józsefné (Rigyica), Penez Adámné, Tóth Mártonné és Utry Ferencné úrnők; Kazal Erzsike, Horváth Pannika (Baja), Barasics Teruska (Bezdán), Kaucsár Ilka (F.-Sz.-Iván), Tuschter Etel és Matild (Rigyica), Koeh Mariska (Gákova), Jahoda Matild (Rasztna), Simonyi Mariska (Baja), Tóth Jozefin, Böske és Gizella kisasszonyok. A sikerült kedélyes mulatság csak a késő reggeli órákban kezdte meg az „oszlójt”.

Agyonbunkozott farkas. A garai jó német atyafiak ugyancsak lepátlák az ottani Nimródokat. Ha ez utóbbiak még a jóféle Lancasterrel se tudtak leteríteni egyetlen farkast se, hát a különben nem igen sportkedvelő németek villával és bunkóval küldtek a másvilágra egy ilyen fenevadat. Ugy történt a dolog, hogy egy buskomor (vagy ha tetszik, lát éhes) ordas tévedt be az ottani temetőbe a napokban s a mint ott elment a világ mulandósága, de különösen a zsákmány ritkasága fölött, észrevette őt egy-két német ember s a kéznél lévő primitív fegyverrel, hogy, hogy nem, agyon is agyabugyálták a szerencsétlen farkast. Bezzeg irigylik is dicsőségüket a környék sonntagsjégerei.

Táncvigalom. Az országos vöröskereszt-egylet bács-hódsági fiókja által az egyetel javára rendezett „Vöröskereszt bál” a régi híres bálók utódja volt. Diszes úri társaság, Hódság és vidékének első intelligenciája mulatott együtt és a vigalom distingvál tónusban, de amelletted kedélyesen folyt. Csupa jó ismerős üdvözölte egymást abban a nagy társaságban, melyet az ügyes és fáradhatlan rendezőbizottság — élükön Scultéty Jenő bálelnökkel — összetborított. Az egyetel fáradhatlan elnöknőjét: Jusits Lajosnét, a Rákóczival üdvözölték, majd átnyújtották neki a bizottság gyönyörű bokréját. Az első csárdásnál már határt nem ismert a fiatalok jövedve s a hölgyek igazán kimulathatták magukat, mert pihenőre időt nem engedtek a táncosok. Ott voltak: Jusits Lajosné, Pinterovits Jenőné (Bácsujfal), Scultéty Ferencné (Zombor), Szalay Józsefné (Parabuty), Langenbacher Mihályné (Filipova), Gotthard Samuné (Bulkesz), Rapp Jakabné (Bulkesz), Zányi Etelka (Kula), Trischler Józsefné, Scultéty Edéné, Korény Béláné, Schumacher Jakabné, Szalay Károlyné (Parabuty), Hofbauer Miklósné, Ertl Ferencné, Gritzmann Károlyné, özv. Ertlne, özv. Grudáné, Rapp Fülöpné asszonyok; továbbá: Trischler Hermina, Schumacher Paula, Trischler Etelka, Gritzmann Sarolta, Wagner Mariska, Wagner Ilonka (Gombos), Langenbacher Erzsike (Filipova) stb. kisasszonyok. A négyeseket 24 pár táncolta és a jökevd reggeli 6 óráig tartotta együtt a társaság a minden tekiutellen sikerült mulatságon. A jótékonycélu táncvigalom anyagi eredménye is kedvező volt, melyhez felülvezetéssel a következők járultak: Jusits Lajos 2 frt, Scultéty Jenő 2 frt, Rajacsich Dániel 2 frt, Schumacher Jakab 2 frt, dr. Szabó József 1 frt, Pinterovits Jenő 1 frt, Schäfer József 1 frt, Trischler Károly 1 frt, Rados Elemér 1 frt, Rausch Antal 1 frt, Trischler Hermina 1 frt, Hámos József 1 frt, Bártl Gyula 1 frt, dr. Polyakovits Lajos 1 frt, Osztermayer József 1 frt, Müller Béla 1 frt, Jusits Elemér 1 frt, Szalay József 1 frt, Wagner N. 2 frt, Raap Fülöp 2 frt, Korény Béla 1 frt, L. 1 frt, kiknek öszinte köszönetét ez uton nyilvánítja a rendező bizottság.

Adakozás M. M. urnál. Özv. Antity Urosné rigyicai g. k. kántortanítóné részére adakoztak: Schäfer János 1 frt, Pfalz Jakab 1 frt, Gáspár Vendel 1 frt.

Sült kosok. A Jankovához közeli Dsida pusztán tűz ütött ki a napokban, melynek egy akol esett áldozatul, a benne volt 105 kossal és 62 tinóval együtt. A kár megaladja a 8000 frtot.

O-Kanizsán a megejtett népszámlálás szerint van 15,800 lakos, köztük 8044 férfi és 7756 nő. Az előző népszámláláshoz viszonyítva a szaporodás 3000 re rüg.

Halpaprikás. Az apatini koresolya-egylet javára hamvazó szerdán az „Andrész”-féle vendéglőben zárt-körü halpaprikás lesz. Egy teríték ára 1 frt 20 kr.

Zentán a népszámlálás végleges adatai a következők: van összesen 12839 férfi és 12815 nő, tehát 25654 lélek. A lakházak száma 4514.

Szabadkán az ottani „Pest” szálló nagytermében a napokban nagyobb szabású „préló”-t (fonó) rendeztek, mely mulatság évről-évre „elite-bálja” a szabadkai bunyevácoknak. Rendszerint kintinően szokott sikerülni.

Városi ügyek.

Zombor szab. kir. város közigazgatási bizottsága rendes havi ülését 3-án d. u. 3 órakor tartá Sándor Béla főispán elnöke alatt. Az egyes szakeladók jelentéseiből közérdekű voltuknál fogva közölhetjük a következőket: A főorvos jelentése szerint a január havi közegészségügyi állapot kielégítő volt, a vörheny-betegek száma csak 10 volt, halálozás pedig csak 6; 1890. január hónapban az elhaltak száma 104 volt, ebből ragályos betegségben 27; 1891. január hónapban pedig csak 72, ebből ragályos betegségben 9. Az uralkodó kórban a légzőszervek heveny és idült bántalmi voltak. Az elemi iskolákban összesen csak 42 betegedési eset fordult elő. Meghalt 72 egyén, finemű 38, nőnemű 34. Korra nézve 0-1 évig 21, 1-5 évig 11, 5-20 évig 4, 20 éven felül 36. Ezek közül nem orvosoltatott 7 éven alul 19, 7 éven túl 11. Korra nézve veszületett gyengeség 9, görcsök 8, gyermekaszály 3, tüdőlob 6, tüdőgyulladás 9, hagymáz 1, vörheny 6, roncóslob 2, gyermekági láz 2, szélhűtés 2, aggkór 10, vízkór 4, egyéb halálok 9, erőszakos halálet 1. Született 75, ezek közül törvényes finemű 30, nőnemű 34, törvénytelen finemű 8, nőnemű 3. Halva született 4 finemű. Házasságra kelt párok száma 12. — A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt január hónapban: egyenes állami adó 16,550 frt 79 kr, 1890 el szemben 7,451 frt 92 krral több. Hadmentességi díj 185 frt 75 kr. Bélyeg és illeték 2,134 frt 12 kr. — A kir. tanfelügyelő havi jelentése a görög keleti központi elemi iskola megvizsgálásáról szól. A jelentés szerint a 4. és 5. osztályok összevonása határozottan hátrányára van a nevelésügynek. A magyarnyelv tanítási eredménye a jogos várokozásnak meg nem felel, mi egyrészt abban leli indokát, hogy az óraszám, mely erre fordítatik, csekély, másrészt pedig az órák, melyekben tanítatik, a tanrendben az utolsó helyet foglalják el, midőn már a gyermekek a többi órák által kifárasztva. A közigazgatási bizottság ezen hiányok pótlása iránt a hitközséget megkeresni határozta. — Az ülés folyamán előterjesztett folyó ügyek közül kiválóbb fontossággal bírt a belügyminiszter egy rendelete, mely szerint a Bachrach-féle hagyatéki ügyből eredt fegyelmi ügyben a panaszlott összes árvaszéki tagok felmentettek, egyúttal pedig elvi jelentőségű ezen határozat azon indokból, mert szerinte elhunyt egyének ellen fegyelmi eljárás nem indítható.

A számonkérésüket az 1890. év második felére Sándor Béla főispán 4-én d. e. 9 órakor tartotta meg. Az ügykezelés a legnagyobb részletességgel vizsgáltatott át, és az iródi, az utolsó időben előfordult ismételt személyváltozások által némiképp indokolt kisebb rendű elmaradástól eltekintve, mindenütt a legnagyobb rendet találta. A számonkérésük csak déli 1/2 órakor ért véget.

Távirat.

Ítéletet a Tomics-ügyben még nem hozott a törvényszék másnap sem. Egyszerre hétfő van kitézve annak meghirdetésére. E hó 4-én a végtárgyalás teljesen befejeztetett.

A vádolt a zsúfolásig telt teremben másfél óra-hosszat beszélt. Hangsúlyozta, hogy Dimitrievicszel nem kenyérkérdés miatt folytattak polemikát s mint utóbb belátta, nem is annyira Dimitrievics, mint inkább környezete volt a hibás. Esetlenül a körülményeket, melyek a tette kényszerítették, fejtegette, hogy miért nem számítható be a vizsgálóbíró előtt a tett elkövetése után tett vallomása s azzal végző beszédét, hogy vagy méltányolja a bíróság helyzetét s akkor felmenti, vagy nem, s akkor kéri a halált, mert megérdemli. — Az ítéletről mi is értesíteni fogjuk annak idején közönségünket.

Hangverseny Kulán.

Óvodamentes végett tartott a „Hungária” szállóban 1891. jan. 31-én. „Kis hajó az én reményem. Sem árba, sem kormánya: Csapkod a hullám keményen. Gyenge sülkám veti-hányja.”

Önkénytelen tollal föl emlékeztettem ez a kis allegoria, midőn a tollat kezembe vettem, hogy a m. hó 31-én megtartott hangversenyünkről b. lapunkat tudósítsam.

A mi óvodánk is egy olyan kis sájka, melyet a keményen csapkodó hullámok hánynak-vetnek, azaz, hogy eddig hánytak-vetettek; most már csendesen van, — zátonyra jutott, megfeneklett.

Innen-onnan egy hónapja már, hogy zárva van. Az óvodalátogató kisdetek száma oly csekély, hogy azoknak kedvéért még futni sem érdemes. Így mondják, de valószínűbb, hogy — nem lehet, — mert nincs miből.

Es most itt áll a gyönyörű óvodaépület jégvirágos ablakaival Kula főtérén, szegényére — mindnyájunknak. Igazán legnehezebb szatirát nem írni, mert ugyan mi lenne az más, mint szatír, ha konstataciók, hogy egy 8500 lelket számláló község nem képes egy óvodát fűntartani?

Pedig minden évben összeénekelt — jobban mondva összetancolt neki a kulai intelligencia egy kis subven- ciót és mégis odáig jutottunk, hogy a szegény kis hajót még a kormányosa is elhagyta.

Az óvoda egyesület eddigi buzgó elnöke, akinek az óvoda létrejöttét és a jelenlegi díszes épületét köszönheti, Korbai Károly ur a múlt év végén a tarthatatlan állapotokra hivatkozva elnöki tisztségéről leköszönt. Megjöttünk ugyan e hirnek ballatára; de csak-lamar vigasztalódtunk, mert ezen leköszönés folyán az intézmény további vezetését egy három tagú igazgatóság (provisorium) vette át. Ezen igazgatóságba dr. Molnár Károly szeretett főszolgabíró, Mezey Zsigmond a köz- ügyi lelkés bajnoka és Diener János ur, aki még éjjel-nappal a tantyú érdekében dolgozik — választottak be. Azt meg nagyon jól tudtuk, hogy inkább lehetne a

napot újtárolt eltéríteni, mint Korbai urat az óvoda- ügytől.

Igy hát azon leköszönés által tulajdonképen csak nyertünk, mert Korbai ur azért mégis csak ott áll az óvodai ügy élén (hiszen az ő gyermeke az!) másrészt pedig egy új és oly tekintélyes igazgatóságot nyertünk, amely a legszebb reményekre jogosított fel bennünket óvodánk jövője iránt.

Es reményeinkben nem is csalatkozánk. Már a Szilveszter-estély (tombolával egybekötött táncmulatság az óvoda javára) oly fényesen sikerült, hogy az semmi kívánni valót nem hagyott hátra. Az óvodának mintegy 136 frtot jövedelmezett.

A lelkes vezérek becsyágyát azonban ez a siker még nem elégitette ki; nem nyugodtak; még egy nagyobb szerű dícsőség után áhítottak; még egy jelesebb estély rendezését tűzték ki célul, mely ország-hírű legyen, a megyében pedig páratlanul álljon és a mi leg-főbb; kedvenc pártfogójuknak, az óvodának sokat — igen sokat jövedelmezen. Így született meg a m. hó 31-én megtartott hangverseny eszméje. A kivitelben azonban megint csak Korbai urnak kellett közreműkö- dnie. Az öreg ur ugyanis intim baráti viszonyban áll dr. Thoman Jakab járásorvos és tb. főorvos urral és ennek fivérével dr. Thoman Dávid homonnai járásorvossal is. Ez utóbbinak fia pedig Thoman István köztudomáslag az a hirneves zongora-művész, ki jelenleg Budapesten a konzervatorium rendes tanára, aki Liszt Ferencnek kedvenc tanítványa volt és éveken át kísérte a zongora- királyt utazgatásiban.

Ilyen körülmények között tehát Thoman Istvánt könnyű volt megnyerni az ügynek.

Korbai ur támogatatta dr. Thoman Jakab köz- szeretben álló járásorvosunk, valamint az óvodai ügy lelkés bajnokai által, Thoman István zongoraművészt csakugyan meg is nyerte a hangversenyben való közre- működésre és ezután még csak egy-két helybeli „mű- vést és művésznőt” kellett az ügynek megnyerniök.

Ez sem került nagy fáradságba. Dr. Molnár Károlyné urnó a zombori közönség előtt, — és Reimholz Antal ur a kulai dalárda fületilje és ennek neje, már a da- lárda hangversenyekből ismeretesek, dr. Vaally Emilné urhölgy pedig a budapesti konzervatoriumot végezte es olyan hangorganummal rendelkezik, melyet itt esetelni sem lehet.

A programot tehát megállapított és a hang- verseny napja kitézett. És hogy mily nagy volt az érdeklődés a hangverseny iránt, mutatja azon tény, hogy a meghívó még expedálva sem voltak, a belépti jegyek, — dacára a magas helyáraknak, — és pedig a legdrágábbak már nagyszámúval elkeltek.

Es most oda jutottam, hogy a hangverseny lefo- lyásáról referáljak. Itt azonban cserben hagy minden tudományom. Ugyan, hogy tudjam én azt leírni, ami leírhatatlan?

Kísérte meg csak valaki a természet szépségeinek leírását egy gyönyörű májusi reggelen. Bizony a leg- gazdagabb képzelő erő szüleménye is csak gyenge ár- nyéka a valóságnak.

Thoman István bevégzett művész; egy jó hason- lat segítségemre lehetne tán, annak jellemzésében; de bizony ilyent sem talállok valami alkalmat. Mivel azonban épen a természetnél vagyok, hát megkísértem — jobban mondva azon merészségre vetemedem, hogy e játékot ahhoz hasonlítom.

Olyan az, mint a gyönyörű természet egy ragyogó májusi reggelen: szívet-lelket fölemelő, gyönyörködtető és elragadó. Az ember nem tud betelni vele és nem hisz érdekeinek, azt hiszi, hogy az egész csak — álom. Benne van abban minden, ami csak egy balandót gyö- nyörködtetni képes. Egyszer fölemel, hogy azt hisszük: az azurkék égboltozaton járunk; másszor levisz a fe- neketlen mélységbe, tátongó örvénybe; egyszer tulvi- lági álomba ringat, másszor felráz és vad csatára kész- tett; egyszer kéjjel tölti tele szívünket, másszor fékte- len haragra izgatja lelkünket. Most bizat, ígér, bátorít, lelkesít, majd csitít, csendesít és nyugodtságra, tété- lenségre készített. Játéka alatt a hallgató nem ura ön- magának; vele tart akaratlanul és követi őt mindentivé. És az a nagy ut, amelyet így művész és hallgató a lé- lek világában észrevétlenül hátrahagynak, csak akkor tűnik föl az ember előtt nagyszerű és impozans valósá- gában, mikor a művész ujjai megszüntek a zongora bil- lentyűin táncolni és a lelkeket átjáró melódia utolsó akkordjai is már régen elhangzottak.

Ekkor egy sóhaj tör ki önkénytelenül az ember melléből és felkiált: „Beh kár, hogy — fölébredtem!”

A többi közreműködőknek is a legmelegebb elis- meréssel adózhatom. Nem műkedvelők állottak itt ki a porondra, hanem valóságos művészek és így az egész estély, melynek minden egyes részlete leírhatatlan lelke- sedést idézett elő a nagyszámú és díszes hallgatóság között, a szó szoros értelmében művészi estélynek ne- vezhető.

A hangversenyt Thoman István ur zongora játéka nyitotta meg. Chopin: „Berceuse” és az erre rögtön előadott: Moszkowsky: „Tarantelle” c. műdarabokkal.

Hogy minő tetszést aratott a művész, azt holmi „falrengető taps,” — „szünni nem akaró tetszésnyilvá- nitások,” — „tapsvihar” stb. szokásos kifejezésekkel, mindennapi bombasztokkal jelezni nem lehet.

Látni és hallani kell az ilyen lelkesedést, a leírás még halvány képét sem adhatja vissza.

Előre jeleztem egyébként, hogy az estély minden darabja határtalan lelkesedést idézett elő; azt is előre becsajítottam, hogy az estélyen közreműködött hölgyek és urak nem műkedvelők, hanem igazi művészek; a programnak többi pontjait, tehát minden kommentár nélkül adom. Főlélegesen tartom azokhoz kritikai meg- jegyzéseket fűzni, mert ilyenek nem is férhetnek hoz- zájuk.

A második darab Mayerber: „Aria Ördög Róbert”-ből előadja dr. Molnár Károlyné urnó zongorakísérete mellett dr. Vaally Emilné urnó által.

Ezt követte Thoman István ur játéka: a) Chopin: „Chant polonais”, b) Stavenhagen: „Caprice”, c) Liszt: „Fonódal” a „Bolygó Hollandiból.”

A program 4. pontját Reimholz Antal pósfafőnök ur és neje: Reimholz Antalné urnó Kücken C. A.: „Gondolok rád...” című duettje képezte, amelyben az a nevezetes, hogy a nő énekelte az alt hangot és a férj a tenort.

Végre Thoman István ur zongorajátéka következett: Rubinstein: a) „Melodie”, b) Paderewsky: „Menuet”,

c) Tausig: „Magyar cigány dallamok”, melyekkel a művész az est sikerére feltette a koronát.

Megemlítjük még, hogy a tapintatos rendezőség a közreműködött hölgyeknek díszes előírág bokréttakkal kedveskedett; a zongoraművész urat pedig a gyengéd figyelemnek és előzékenységnek oly sok tanujelével halmozták el, hogy bátran elmondhatta reggel, midőn felébredt: „No csak hogy még élek; ezek a kulaiak igazán majdnem megöltek a szívséggel!”

Hátra volna még, — ha a divatos bálreferensek szokásaihoz alkalmazkodnám — az estélyen megjelent díszes hölgyek sorának bemutatása. Ezen divatnak azon- ban én nem hódolok a következő indokokból:

1. Mert ellensége vagyok minden divatutázasnak;
2. mert referálám már különben is hosszúra nyult;
3. mert a díszes toillettek úgy elkápráztatták szememet, hogy — ha nem volnék is rövidlátó — a leg- jobb akarattal sem voltam képes a ragyogó hölgykoszo- rúnak minden tagját följegyezni;

4. mert rövidlátó vagyok és így kitalálnám hagyni épen azt, akit magam sem szeretnék kihagyni, mi által apprehensiókra szolgáltatnék okot;

5. mert tudom, hogy mélyen t. hölgyeink maguk sem szeretik neveiket minduntalan a lapokban kitéve látni;

6. mert hölgyeink maguk sem követői ennek a divatnak.

7. és 8-szor pedig azért, mert hiszen lesz még al- kalmunk a farsangban találkozni — Philippinél; szur- janak majd akkor keresztül szemsugaraikkal, ha most nem jól tettem, ha pedig nem kedvük szerint jártam el — kosarazzanak agyon, — ha ott leszek.

Egy örömteljes emlékezet azonban mindnyájunk- nak fűn maradt ezen pompás hangversenyről, az t. i.: hogy kinyitottuk a kisdetek-templomát.

Veritas.

KRÓNIKA.

Elesdálkoztam szörnyű módon a „plus” fölött. Ne tessék azt hinni kérem, hogy a Weckerle plus járól szól a nóta, azt már akár agyon is beszéltek a politikusok; nálunk, a mi Zomborunkban van az a bizonyos plus, a mely eszembe jutott most, hanem itt sem a budgetben! A népszámlálási adatokban találtam ugyanis egy plus. Képzelmek: a nők 738-al plus-ban vannak fölöttünk, férfiak fölött!

Telát 738 nőre nem jut férfi a városban. De minden plus-nak az a sorsa, hogy eltöröltessék, ergo ezt is ki kell küszöbölni valami mennyiségiani művellet utján. De hogyan? Férfiakban importra szorultunk tehát, avagy a nőkben exportra. Hanem a mi hölgyeinket nem engedjük ám! És így a kivitelről szó sem lehet. Mi van más mit tenni hát, mint a férfiak beviteléről gondos- kodni? És újra fölmerül a kérdés: hogyan?

Erre valók az apró hirdetések egynemű lapban. Ki kell kürtölni, hogy nekünk 738 nyi fölöslegünk van. Egytől-egyik szép leány, és egytől-egyik eladó. Ugy jön- nek majd a házasulandók, akár csak a golyák tavasszal.

Az eddig Mohácson székelte folyamalmérnökség is — úgy látszik — tudomást vett a mi plus unkról, pedig még az apróhirdetést sem tettük közzé; ide költözött véglegesen közzénk. Áll pedig ez a hivatal hat mérnök- ből, akik egytől-egyik nőtlenek és hozzá valamennyien csinos gyerekek, tehát parthiek.

Hátha még az apróhirdetéseket is olvassa a nagy világ!

Mondom, csak úgy özlönlének majd hozzánk a há- zasulandók, annyira, hogy magam is kezdek már attól tartani, hogy valamiképp örökös legénységre (nem akar- om kimondani ezt a csunyan hangzó szót, hogy „agg- legény”-ségre) leszek kárhoztatva.

Sajátságos, hogy mennyire halad az a sokat em- legetett civilizáció! Nem csoda, mikor olyan szép tények- ben is nyilvánul az, mint pl. az öngyilkosság, meg a párbaj. Így hát azon sem kell esdálkoznunk, hogy a mi derék Kulánkon még a puszták vadjaira is ráragad a civili- záció egynemű malasztja. Pedig tény. A szegény nyu- lak pl. az unalmas téli napokon valószínűleg valami pesszimista poeta verselményeit, avagy a Bolgar párbaj- szabályait olvasták, aminek aztán az lett a követke- zménye, hogy nagy hirtelenében részint életuntá lettek ők maguk is, részint kedvet kaptak a párbajozásra.

Kuláról egy „közérdekű ügyben” az alispáni hi- vatalhoz juttatott beadvány ugyanis előadja, hogy az ottani nyulak nem tudják megkülönböztetni — mint többek között sok ember is — az enyémet a tiedtől, és megeszik az idegen tulajdont képező fiatal gyümölcs- fákat. Aztán milyen rafinírozottan viszik végbe ebbéli büntényüket! Elragják alul a törzset, hogy a fa ledőljön s így hogy aztán hozzáférhessenek a gallyakhoz is! Mennyi politika egy kulai nyulban!

Hanem ez még mind semmi! Mikor aztán a sze- rencsétlenek arra a tudatra ébrednek, hogy a polgári becsületüket eljátszották, öngyilkosokká lesznek. Azt is mondja a hivatkozott beadvány az alispáni hivatalnak egy ilyenféle nyulról pl. hogy az „a piac közepén lévő Fűrst-féle kereskedés udvarába hatolt” (kétségtelen, hogy betöréses lopást akart elkövetni), de midőn rajta érték, „egyenesen és öngyilkos módra a kutba ugrott és ott hős haláltal fejezte be pályafutását.” Bravó!

Még csak a párbajeseteket felcjitette elmesélni ez az irat, pedig szent, hogy ez is napirenden van.

A beadványt aláírt kulai polgárok attól tartván, hogy ezek már-már tülesznek az ő civilizációjukon is, kéri az alispánt, hogy hivatalosan izenjék meg nekik a hadat: tartsanak hivatalos hajtóvadászatot.

A beadványra odabiggyesztették, hogy „közérdekű ügyben bélyegmentes”. De ó fátum! a financek meg mellé firkantották, hogy „lelet...” stb. Szegény nyulak, mennyi galibát okoztak a mi kulai polgárainknak!

Ad vocem financ! Istenben boldogult hercegpri- másunk összes aranypénzt a pápának hagyta végren- deletileg. Nem csekély summa, vagy 4000 és egynéhány drb köztük magyar, 20 frankos, napoleon-arany stb. De minden végrendelet keresztül megy ám a financ- kezekben is, azok meg irgalmatlanul rászabják az örö- kösökre az illetéket.

Mi természetesebb tehát, hogy a pápa is tudomást fog szerezni a m. kir. adóhivatalok és pénzügyigazgató- ságok létezéséről. Egyszer csak bekopogtat majd öszent-

sege ajtaján valamelyik vatikáni hajdu (hát már hogyne lenne hajduja a vatikának is, mikor akár az x... i községhez is van vagy 3 drb nagybajuszu liberias legénye?) és kézbesíti ösztérségének az esztergomi vagy nem tudom melyik magyar királyi adóhivatal „Fizetési meghagyás“át.

Bezzeg elbámol majd a pápa a fölött, hogy az ő kedves primásának ajándékát a magyar fiacok megdezmálják tíz percent erejéig! És hogyba netán „serelemes“nek találna a „fizetési meghagyás“ rendelkezését, még meg is apellálna.

Pedig így kell lennie, szárazon nehezen kerülnek haza az aranyok.

No de valahogy majd csak nyélbe ütök a dolgot, hiszen ösztérségének a legkisebb gondja is nagyobb ennél.

Fridolin.

Megyei élet.

Ó-Becse, 1891. január hó 29.

(Koncert. — Népszámlálás. — Töltés és árvíz ügy.)

Nem hiába nagy volt az érdeklődés a dalkör által a hó 25-én rendezett hangverseny iránt, de még nem is volt soha oly tömött a nagyvendéglő díszterme, mint ez alkalommal. Az utolsó napokban a rendezőség valószínűleg ostromnak volt kitéve az ütlőhelyek miatt. Nagyon sokan, kik szívesen fizettek volna kétszeres árt is, a kesedelem miatt az utolsó sorokban voltak kénytelenek jegyet elfogadni. A vidékről jött vendégek is az oldalon rögtönzött helyeken lettek elhelyezve. Vidékieket látunk Adaról, Topolyáról, Hegyészől, Török-Becséről, Petrovosszellőrel és Bács Földváról.

Igy tehát a hangverseny anyagilag is jól sikerült, mert dacára a nagymérvű kiadásoknak, a tiszta jövedelem hozzávetőleg megközelíti a száz forintot. De az anyagi sikernél sokkal nagyobb volt az erkölcsi siker!

A műsor fénypontját mindenestre nt. Almásy Miklós zongoraművész játéka képezte; de a többi közreműködő érdeme sem kevés.

A hét pontból álló műsort a dalkör kezdte meg Mendelssohn „A derék fiú“ című férfényesével, melyért méltán kiérdemelt tapsot nyert.

Ezt követte Liszt Ferenc „VI. Rhapsodiá“ja a hallhatatlan zeneköltő s „zongora-herceg“ tanítványa Almásy által játszva. A kitünő művész játékát feszült figyelemmel hallgatta közönségünk s szünni nem akaró tapsviharral többször kihívta.

Ez után Wolf Ida kisasszony (Zomborból) lépett az emelvényre és Szécsi Ferenc „Bál után“ című magánjelenetét adta elő, még pedig oly könnyedséggel s otthoniassággal, hogy mindenkit megnyert s dacára annak, hogy e magánjelenet hosszú, mégis mindvégig nagy figyelemmel hallgatta a közönség. Különösen nagy hatást ért el a vég jelenettel és helyi vonatkozással bíró megjegyzéseivel. Zajos éljenzésen és tapson kívül egy gyönyörű csokrot kapott a dalkörtől.

Most a „Hunyadi nyitány“ következett. Négy kézre játsza Almási M. és Révfy G. (a dalkör karnagya.) E kitünő mű és könnyed játék nem maradhatott hatás nélkül. A kihívás után Révfy még egy darabot játszott egyedül.

Következett dr. Grünbaun Pál ügyvéd felolvasása „Putriból“ címmel. A Putri vagy más néven Kis-Zombor, községünknek azon éjszaki sarka, a hol a legnagyobb nyomorban küzdök: a koldusok, cigányok stb. laknak, ha ugyan lakásnak lehet nevezni, azokat a volt téglagyárodörökből épített kunyhókat. Ennek a Putrinak a történetét és jelen állapotát festé a felolvasó, ki a népszámlálás alkalmával önként teljesíté azon a részen az összehírást.

Sokan nem ismerik a nyomort! Nohát azok most a Putriból hallva igen-igen halvány fogalommal bírhatnak arról is, mert hisz azt a nyomort leírni nem lehet, azt látni kell. — Érdekkel hallgattuk ez eleven felolvasást és nagy örömmel látnok, ha a felolvasás hatása alatt álló közönséget az adakozás terére hívna fel akár községünk valamely befolyásosb embere, akár a helyi sajtó, hogy némileg enyhítve lennének azok, ezen az ügyis mindent felmentő hideg télen.

A 6. pontot a „Koncert paraphrase“ képezte, mely az előadó Almásynak saját szerzeménye. Almásy most buzgalommal tanulmányozza a szláv nemzeti zenét és e művében a „Szunec járkó“, „Bez tebe draga“ stb. más jeles szerb dalok motívumai lettek művészileg feldolgozva s hatásosan eljátszva. A szünni nem akaró tapsvihár a legnagyobb bizonyítéka a közönség tetszésének.

Végül Dürner „Viharban“ című fenti négyesét éneklé a dalkör. E főszege és imaszertű darab nagy tetszésnek örvendett s miután a dalkört kihívták, programon kívül elénekelték „A kanyargó Tisza mentén“ kezdőtű lassút, mely zajos éljenzést provokált. Kiténik ebből, hogy mégis legjobban szeretjük, mert legjobban megértjük a magyar népdalokat. Hogy is ne, mikor szívükből jönnek; kell hogy a szivig is hassanak!

A dalkör lelépte után újra Almásyt hívta a közönség, ki megjelenve néhány magyar népdalt játszott, melyet már föllálva hallgatott végig a közönség s ismerősei kézzorítással siettek megköszönni a nyújtott élvezetet.

A ritka műelvezetért nagy köszönettel is tartozik közönségünk Almásynak; de méginkább a dalkör, melyet ugyszólván eséséből emelt föl közreműködésével. Mint értesülünk a dalkör nem is fogja elmulasztani hála-ajanak jelét adni.

Meg kell még emlékeznünk a terem díszítéséről is. Az emelvény, az ajtók, a karzat szőnyegekkel és függönyökkel igen izélesen volt bevonva, a szembeütőbb helyeken díszes keretű képek és makartcsokrok voltak elhelyezve, — szóval a terem maga is ünneplés szintű volt.

A hangversenyt tánc követte, mely a legjobb kedélyhangulatban egész hajnali 4 óráig tartott. Az első négyesnél szükne bizonyult a terem, a táncoló 86 párnak. A szépek névsorát szívesen hoznók, ha a helyszüke nem riasztana bennünket. Reméljük, hogy ez elég ok a bocsánatra.

Hisz nem csoda, ha oly sokan voltak a hangversenyen, mikor 10 év alatt oly nagy nálunk a szaporodás. A népszámlálási adatok szerint 18,664 lélek van Becsen, a mi több mint háromszernyi szaporulat tíz év alatt. Így Ó-Becse Bácskában a hatodik helyen áll népesség tekintetében.

Mult héten teljesítette Műnsberger Ferenc miniszteri tanácsos és Kálló Gy. kir. folyam-mérnök töltéseink kiépítésének felülvizsgálatát. Dacára a nagy hidegnek és nagy hónak, teljes részletességgel történt az átvizsgálás.

De itt is az ideje, mert tavaszra magas víz állást várhatunk. Maga a kormány is tart ettől, mi kiténik abból, hogy minden ármentesítő társulathoz egy biztost jelöl ki a vész idejére. Mint hírlík a mi töltéseink kormány biztosaul Gombos Béla közkedveltségnek örvendő főszolgabíránk lett kinevezve.

— S. —

Topolya, 1891. január 29-én.

(Jutalmazott gyermekek. — Önszegélyő szövetkezet. — Izraelita hitközség — Bálók. — A hercegrímás halála.)

Az ismert Rác György-féle iskola alapítványból községünkre eső 200 franknyi összeg az idén negyed ízben lett a szegény és szorgalmas népiskolai tanulók között felekezeti különbség nélkül kiosztva. A tanítók előterjesztésére a jutalmakat Sós Pál, Mezei Pál, Csernák Mária, Kokrehel Margit I., Faragó József, Turucz Lujza, Grünberger Soma II., Kecskés Antal, Pócs Katalin III., Kihut János IV. és Ettinger Ilona V. osztálybeli növendékek nyerték el. A népszámlálás miatt a kiosztás az idén pár nappal később, mint az előző években történt, a belteri iskolában és a zárdában azt maga a biztosság, mely főt. Bóbies Károly, Radimetzky Ferenc, Bodrogh Mór, dr. Hadzsy János és Pastyik Elek urakból áll, az előjáróság jelenlétében, míg az izraelita és a kültéri iskolákban maguk a tanítók azt ünneplésesen eszközölték. A szervezett tapasztalatok alapján a jutalmazások jótékony hatását konstátálhatjuk, amennyiben a tanuló ifjúság szorgalma és erkölcsi magaviselete az utolsó években szemlélatomást fokozódott, a mely szép eredmény első sorban a nemeskeblű tanítványbarátok, Rác György urnak örmére szolgálhat.

Január hó 25-én a helybeli „Önszegélyő Szövetkezet“ tartotta IX. rendes évi közgyűlését az iskola helyiségében. A gyűlés noha a kibocsátott meghívó semmi különös tárgyat nem tüntetett ki, érdekesnek ígérkezett, amennyiben már napokkal a közgyűlés előtt erősen híresztelték, hogy az elért csekély, alig 6%-os eredmény miatt az igazgatóság interpelláltatni fog, ami lármát fog okozni. És valóban láttunk egyeseket szorgalmasan vastag betűs jegyzeteket csinálni, a melyek az erős interpellációhoz az anyagot képezték volna. Azonban a gyűlés a legnagyobb csendben folyt le és az erősbangu uri ember kékeeruzás jegyzeteit bizonyára más céllal készítette, mert az interpellációk elmaradtak és a törvénykönyv is, a melyet egy másik uri ember elővigyázatból magával hozott, szépen a zsebben maradt. A gyűlés ily sima lefolyása az intézet iránti bizalmat csak erősítette, a mely bizalom különben legszebben abban nyilvánult, hogy a f. évi január elsejével megindított új ciklusra több mint 1800 részvényes aláírt. A gyűlésen dr. Hadzsy János elnökölt, aki a jelentéseket sorban felolvastatta és tapintatos vezetésének köszönhető, hogy az érdekes napirend gyorsan lebonylódott. A résztvevőket kétségkívül legjobban érdekelte a bemutatott mérleg, a mely 452,874 frt 43 krnyi forgalmat és 128,449 frt 07 krnyi vagyont tüntet ki. A kilépett 1049 darab 20 kros befizetések, a melyek 1886—1890. évig 53,961 frt 60 krt tettek ki, 14,281 frt 44 krnyi nyereséget eredményeztek, amiből egy 52 frtos részletre 13 frt 70 kr esik. Miután a jelentések, a mérleg elfogadva és a tisztviselőknak a felmentvény megadva lett, nyomban az új szövetkezet módosított alapszabályokkal, de a régi kipróbált tisztviselőkkel alakult meg. Az egylet elnökévé ismét vilharos éljenzéssel dr. Hadzsy János, igazgatókká Bodrogh Mór, Szokolai János és Strek Károly, felügyelőkké Honig Zsigmond, Pásztor András, Závodszy Máté, Jedlicska Lajos és Csernai Pál lettek megválasztva. A választások természetesen itt is, mint az ilyen népes gyűléseken történni szokott, a hol gyakran néhány erős torok mérvadó, félreértésekre adtak okot, a miért is azt hisszük, hogy különösen a felügyelő biztosság, mivel több jelölt volt, szavazás utján kellett volna megválasztatni. Végül meg kell említeni, hogy az intézet derék könyvelője Pápay László és pénztárnoka Károlyi Mihály tanító urak újból 6 évre lettek megválasztva.

Az izraelita hitközség ügyei is ismét rendes ke-rekvágásba jutottak, amennyiben Honig Zsigmond választási elnök tapintatos és alapszabályszerű vezetése alatt a választások befejeztettek. Ezek eredménye, hogy Wollheim Mór hitközségi elnöké, Stern Mór, dr. Mannheim Armin, Ettinger József, Stern Ferenc, Beer Manó, Adam Albert és Róth Dávid urak előjárósági tagokká egyhangulag megválasztva lettek.

A tisztújításokat és az egyesületeknek egymást követő gyűléseit, hála az Egnek a farsangi mulatságok szépen felváltják. A tűzoltói bált követte a mult hó 24-én a nagyvendéglő helyiségeiben megtartott iparos bál, a mely szépen és anyagilag is jól sikerült. A csinosan díszített tánctermet és mellék helyiségeit az iparosok zöme és a szép számban megjelent intelligencia töltötték be. A rendes belépti díjakon fellüfűzték: Athanazkovits Lázár 4 frt 50 krt, főt, Bóbies Károly prépost, Góbi Sándor, 2—2 frtot, Somogyi János ügyvéd 1 frtot, Hadzsy György, Begovits Mátyás, Závodszy Máté, Vince Lambert, Jankovits Géza, Papp József, Gyöneyi főhadnagy, Fűzeséry Viktor, Bordás Barabás, Mezey Imre, Császár Péter, Thész Gyula, Pály Lajos, Károlyi Mihály, Honig Zsigmond, Reicheld Károly, Spányi Lajos, Zsuffa Károly, Tápay Géza 50—50 krt, Sulyok János 20 és Halbalovszky Vendel 10 krt. Az ipartestület a fellüfűzött uraknak ezuttal bálás köszönetét nyilvánítja. De ne busulj magyarom a farsagnak, még nincsen vége és erszényedet még egy párszor ki kell nyitnod; február elsején ismét táncolhatunk és mulathatunk, mert ekkor a polgári olvasó-egylet tartja rendes évi bálját és erre már csak muszáj elmenni, hiszen könyvtárának gyarapítására rendezi ezt a bálbiztosságot. Mint értesülünk az izr. nöegylet is készül egy műkedvelői előadást táncal és thea-estélylvel egybekötve rendezni, a mely bizonyára fényesen fog sikerülni. Tehát mulathatunk az idén eleget, csak pénzünk legyen.

Simor János hercegrímás halála alkalmából a városbázáról, a r. kath. templom és az uradalmi kastélyról gyászobogók lengének. Főtisztelendő Bóbies Károly prépost ur a boldogult lelkiüdvéért ünnepléses gyász-

misét fog tartani, a melyen a hatóságok is testületileg fognak részt venni.

Ó-Becse, 1891. január 31.

(Közégi elüljárók választása.)

Járásunk mind az öt községében megtörtént a tisztújítás, négyben simán, gyorsan, Szenttamason pláne az a ritka dolog történt, hogy a volt elüljárósági tagokat mind újra választották, sőt Petrovosszellő, ahol a választó polgárok jól meg szokták gondolni, kit válasszának meg, szinte rövid idő alatt látta el a községét elüljárósági tagokkal, szemelött tartván a jelen kor elvét: „az idő pénz“, igen helyesen gondolkozott, mikor az időben takarékoskodva, higgadt megfontolás után röviden végezett, szóval mind a 4 községe járásunknak röviden, de velősen intézkedett.

Ily előzmények után nem volt alaptalan abbéli reményünk, hogy a centrum, a járási székhely, Ó-Becse nagyközség, mely a többit értelmiség, jóakarát dolgában felülmulni szereti, a tisztújítás alkalmával is kimutatja szupremációját. Ki is mutatta, de nem a várt értelemben, hanem egészen másképen.

Január hó 28-án reggel 8 órakor kezdődött és 30-án déli 12 órakor végződött az be, tehát 2 és fél napon keresztül tartott 2 bíró, 2 pénztárnok, 1 közgyám és 5 esküdt, összesen 12 tisztviselő választása.

Ha valamikor igaz lehetett az a mondás, hogy „vox populi — vox dei“, a jelen alkalommal azt igaznak nem ismerhetjük, mert nem lehet az, hogy Istennek tetsző dolog lett volna a drága időnek ily haszontalanul való elpocsékolása, de azt sem hisszük, hogy ez a nép akarata, az igazi, öntudatos népe lett volna, hanem egykét, magát „népnek“ képzelő, elégedetlen elem működésének kifolyása, amennyiben már a választást megelőző napon közhírű volt az a fenyegetéskép hangzó nyilatkozat, hogy „minden egyes állásra szavazás lesz kerve.“ Hogy ez miért történt, józan magyarázatát nem tudjuk, annyival inkább, mert kandidálva lett majdnem minden pályázó, eltekintve egy-két nem arra való egyént, és különös! akik annyira kívánták a szavazásokat, többnyire pórul jártak, mert mégis csak a higgadtabb elemek győztek.

A választás eredménye a következő: a közigazgatási (I.) bírói állásra kijelöltettek: Petkovits György, több ízben volt bíró és Tatity György földbirtokos.

Mind a kettő derék, becsületes, értelmes ember, mind a kettőtől egyformán elvárta a község, hogy benők csalatkozni nem fog. Az első bizott többszöri bíráskodásában, a második abban, hogy megválasztása esetében töle telhetőleg a közjót fogja előmozdítani. Az egyiket, mint volt bíró és embert, a másikat mint embert, mint gazdálkodással foglalkozó embert ismerjük. Kifogás egyik ellen sincs, de érdemül röjök fel utóbbiak Magyarországon azt, hogy tisztán beszél magyarul, egy mint szerbül, már pedig azt senki sem veheti tőlünk rossz néven, hogy inkább huzódunk ahhoz, ki az ország nyelvét, kedves magyar nyelvünket tisztán beszéli; hozzá még a másiknak sincs több érdeme más tekintetben, mint neki. Két egyformán jó tulajdonság vettetőn a mérlegbe, ezek egymást le nem nyomhatják, de egy nagy nyomtatékot, a magyar nyelv téskeletes bírást tevén a Tatity Györgyöt tartalmazó serpenyőbe, nem csoda, hogy ez utóbbi jóval lenyomta a másikat s jelentékeny többséggel első bírónak megválasztott. Az első bíró választása tehát jól sikerült, hisszük, hogy nem is bánjuk meg.

A törvénybírói (II. bíró) állásnál már nem nyughatunk oly könnyen meg az eredményben.

Nagy községünk sohasem vihette annyira, hogy a törvénybíró, a bagatell ügyekben bíráskodó fórum arra való, intelligens ember legyen, hanem rendesen megválasztott vagy a volt első bíró, vagy pedig más, de mindig polgár ember, aki bizony a törvényhez nem igen konyított, nemesak nem olvasott, de ha olvasott volna is, meg nem érti vala azt, amit olvas, így azután rendesen a mértékhiitelesítő esküdt a titkárja, illetőleg a helyettes bíró, amennyiben a valóságos bíró csak a nevért írja alá. Ezért, ha jól tudjuk, a mértékhiitelesítő esküdti ranggal bír és több fizetése van a rendes esküdtékénél.

A jelen választás alkalmával végre egy arra való ember is pályázott, aki maga végezte volna és pedig korrektil a törvénybírói teendőket, hja! de a nép szava mást akart és megválasztotta Karácsonyi Jánost, már egy ízben volt törvénybíró.

A községi pénztárnoki állásra a volt pénztárnok, Rajkovits György választott meg. Szerencséseje, hogy csak egy pályázó társa volt, az is olyan, akit senki sem rajongott, mert ellenesében aligha el nem bukik, amit, őszintén szólva, vajmi kevesen bántak volna. Úgy tudjuk, hogy a megválasztott szegény euber, a biztositék tehát a földolog.

Közégi adószedő a régi lett: Szikra Jakab. Öreg ember, fontos állás. Igen jó lesz neki vigyázni, mert az öregség, gyengeség. A szórakoztatásból óvakodjék, mert sok pénzt kezel s önhibáján kívül szerencsétlenné lehet.

A közgyám a régi: Jung Antal. Itt is megjegyezzük, hogy állásának elfoglalása biztositékhoz van kötve. Neki vagyona nincs. Jegyezzük meg itt egyszermindenkorra, hogy biztositékot nem az képez, ha valakiért jól áll valaki, de e jótállás csak szóval vagy csak egyszerű írásbeli nyilatkozatban nyilvánul. Biztositék csak közpénz, óvadékképes értékpapir vagy pedig jelzálog lehet. Első dolga legyen tehát a képviselőtestületnek ott, ahol az állás biztositékot kíván, az meg legyen, addig talán nem is foglalhatná el az illető állást.

Esküdtékül megválasztattak: Csongrádi János, Varnyú N., Sztáikits Jása, Hadnagy Pál és Herczog Mór.

Két és fél nap kellett tehát ahhoz, hogy ezen néhány ember megválasztassék. Lássák azok, akik e hallatlan időpazarlásnak okozói voltak. A kocsmárosok és szeszital kimerők bizonyára hálával tartoznak irányukban, mert az „óh nép“ náluk merítette a buzgalmat, a bíráló tehetséget és azért választott részben olyanokat is, akik bátran távol maradhattak volna a városbázától!

Megtörtént a választás, ne beszéljünk róla többet: most már várakozó állást foglalunk el; figyelemmel kísérlük a megválasztottak eljárását, úgy mint emberek, úgy mint tisztviselőket, a mint az korrekt vagy inkorrekt lesz, a szerint leszünk irányukban a nyilvánosság előtt elismerők vagy ellenkezők.

Most még pár szót a lelépett volt első bíróról, Terék Károly uról.

Igaz, hogy nem mindenkor, nem mindenkiben voltak vele meglegedve, de örök időkre megmondja a tapasztalat, hogy a szó szoros értelmében becsület ember, értelmes, és ha valami cselekvénye netán nem osztozott közhelyeslésben, az nem rosszakarat, nem kétség hiány, hanem a község java iránti buzgólkodás, lehet, hogy talán túlbuzgóságból eredt és biztosítja számára a közlakosság azon elismerését, hogy eltekintve egy-két emberi gyengeségtől, jó bíró, községünk javát szíven hordó ember volt. Nem ábitozott a bírói állás után, csakis hosszas rábeszélés, ugyszólván parancsra fogadta el, de nem is vált szegényére. Most már mint képviselő, kötelességének ismerje továbbra is a község érdekében működni, mi eddigi eljárásáért hálával tartozunk s e pár szóval adózunk neki.

Törvénykezés. Tomics gyilkossága.

Tomics Jása bűnpörében az újvidéki törvényszék befejezte a bizonyítási eljárást.

A kir. ügyész megtartotta a vádbeszédet, a meggyilkolt Dimitrievics nevének és atyjának képviseletében felszólalt Eötvös Károly is. Visontai Soma, a gyilkossággal vádolt Tomics Jásának védője, majdnem négy órán át tartó, retorikailag is szép, jogi érvekben gazdag vádbeszédet mondott, a melynek különösen azzal a részével kellett nagy hatást, a melyben a már ismert levél célját s a levél okozta következményeket fejtegette.

Az ügyészi indítvány rövid kivonatban ismerteti a bűntett történetét. Nem jött bár szóba a póttárgyaláson a ténykedés, kötelessége ezt előadni. Szerinte nem jön figyelembe a védelem érve, hogy vádlott lelki állapota beteges volt. Minden bűnös lelke beteg, minden bűntett betegség. A társadalom gondoskodik, hogy e betegség orvosoltassék. Így a mi társadalmunk ir épen egy receptet: a bűntető kodexet. Nem a női becsület megtorlása, hanem kenyérkereset elvesztésének félelme volt a bűntett oka. Semmi enyhítő körülményt nem tud; a 278. szakasz teljes szigorát kéri.

Dr. Visontai védő nagyszabású vádbeszédében vázolja a „Branik“ és a „Zasztava“ közt fönnállott viszonyt s ama féktelen küzdelmet, a melyet a „Branik“ később a „Zasztava“ ellen folytatott. Fejtegeti a produkált levél tartalmát is és bizonyítja, hogy annak kiállítása sok beestelenséget hárított Tomicsra. Beszédének jogi részében érdekesen részletezi, hogy a törvény pszichológiai momentumokra fektette ugyan a gyilkosságot, de ebben a tett motívuma is döntőnek ismertett el, mert a nemtelen haszonvágyból származó emberöléssel az érzelmekek érintetlenek, csak az agy fngál és medíthat; de a nemes indokból származó ölésnél az érzelmekek túltörnek az elmén, a praemeditáció ki van zárva.

A bűnösség betegség, a kodex pedig recept, így mondta az ügyész és a beteg számára „halált“ rendel. Soha a bűntetésnek és a kriminalisztikának a problémáját rövidebben meg nem oldották, mint a kir. ügyész akkor, mikor a legsúlyosabb vádat emeli. Minthogy a „recept“ nem tartalmaz utmutatást az emberi lélekben való buvátkodásra, természetes, hogy az ügyész könnyen felveszi a praemeditumot és röviden elbán a szigorú váddal, noha ellentmondásba jön önmagával, mert a bűntetésnek tartja és így a szabad akaratot tagadja. Nincs hőmérő, amely pontosan megállapítsa a szenvedély melegét és így az ügyész természetesen csak a törvény száraz szavait nézi, de ha csak ezt kellene nézni, akkor nem tárgyalnáknak újból ez ügyet. Azonban nem a száraz szavak döntenek, mert a törvénykönyv nem lehet egyszersmind lélektani tankönyv is. Azért a legbőlebb bíró is nem dezavualja magát, hanem új momentum hozzájárulása folytán megváltoztatja előbbi ítéletét. Ez a per, nem egyszerű. Nem áll az ügyésznek az az állítása, hogy a kérdés nem került szóba lélektani motívumok itt a döntők, ezek kiderítésére rendeltetett el az új végtárgyalás. A ténykérdés itt nem választható el az egyéntől. A kir. ügyész azon kezd beszédét, hogy egy békés állampolgár meglepett; de elfelejti, hogy a saját beiktelenkedése volt az oka szerencsétlenségének. Aztán félreérti a kés elvetésének az okát is, azt állítja, hogy azért történt, mert alkalmatlan volt. Pedig azért dobtá el a vádlott, mert ezzel pillanatokra megnyugtatá magát. Nem igaz, hogy a védelem vádlottat tébolyodottnak akarja bizonyítani. Erre nincs is szükség, mert a hivatkozott törvényszakaszok nem kívánják. Nem áll, hogy a törvény előtt közömbösek volnának ily motívumok. A 278. szakaszban is különbséget tesz lényegileg, mert praemeditáció csak észből származhatik, tehát ott, ahol érzelmekek, motívumok is dolgoznak, praemeditáció nem lehet. A motívumokra való különös figyelmet látjuk a francia alaptörvénykönyvnel is, nálunk a 281. szakasz második bekezdésében, a mely kiterjeszti a jogos védelmet a becsület megtámadása esetére, a minék esete itt fenforog. A kir. ügyész fel-említette vádlott tépelődését, de a hazai judikatura világosan megállapítja, hogy ily esetben nincs „előre megfontolt szándék.“ A vádlottat Dimitrievics leirhatatlanul kínozta, midőn nevének egy ünfelelt pillanatban a lánykorában írt levele közzétételével fenyegetődött. Nem teheti ez eljárást indokolta az, hogy Tomicsné tollat fogott atyja politikájának védelmére. Bebizonyított, hogy Dimitrievics kolportálta a levelet; de ha ez nem is volna való, elég az, hogy Tomics ezt hitte és hinnie kellett barátjai szavára, a kik őt folyton feleletadásra sürgették és folyton erről beszéltek neki. A levelet még azután sem adták ki, a mikor az elégtételadást a becsületbíró megtagadta. Okokkal, bizonyítékokkal igazolja, hogy Tomics a gyilkosságot nem előre megfontolva követte el. A sértett férfi önérzete és a megureolt pártvezér voltak tettének rugói. Szájáról-szájra keringett a hír egy bujdosó levélről, mely Tomics családi boldogságát veszélyezteti s a melynek oly sok hívője akadt. Jobarátai, a párt vezérférfiai, egyre sürgették, hogy ügyét, a melyhez jöve, becsülete volt köve, mihamarabb tisztazza. Enyhítő körülményül kéri védő beszámítani, a vádlott beismerését, feldult lelkiállapotát, és hogy a tett elkövetése után nyomban jelentkezett a törvényszéknél. A védő végül a vádlottnak fölmentését kérte.

Fizetése képtelenség. Zomborban a Butter-Walter cég 60,000 frt tartozással megbukott. A cég 50 százalékos kiegyezést ajánl hitelezőinek.

Rendőri hírek. Lopás büntetével vádolt Kovács János Szabadkáról ismeretlen helyre távoztván, felkértek az összes hazai bíróságok, miszerint nevezett feltalálás esetén a szabadkai kir. ügyészséghez kisérni sziveskedjék. — Vljakov Nesztor (Néca) 1890. évi nov. hó 18 án özv. Bogdanov Alexánét Jerek község határában megfojtotta s ruháitól s több nála lévő tárgytól őt megfosztotta s megszökött, körözendő s feltalálása esetén szigorúan megmotozandó és az elkobandó tárgyakal együtt a legközelebbi ügyészségnek átadandó, honnét is az újvidéki törvényszékhez kísérendő.

Egy a sok közül. Buják Gáspár volt kupuzsina közgyám rítul visszaelt a község által beléje helyezett bizalommal, mert 11,777 frtot sikkasztott el a kezelésére bizott pénztárból. Ez ügyben a zombori törvényszék már egyziben tartott végtárgyalást és akkor Buják Gáspárt 4 évi fegyházra ítélte. A kir. tábla azonban az ítéletet feloldotta s többrendbeli pótlásokat rendelt el, a melyek foganatosítása után f. hó 4 én tartott meg újolag a végtárgyalás. Buják Gáspár, ki az előző végtárgyaláson csak 800 frtnak az elsikkasztását ismerte be, most már 2200 frtnak az elsikkasztását vállalta magára, de hogy hová lett a többi pénz, arról tudni nem akar s azt állítja, hogy valakinek még kivüle kellett kulesának lenni a pénztárhoz s az a valaki dézmálta meg az árvák pénzét. Ezen beismerését avval indokolta Buják Gáspár, hogy immár érzi azt, hogy nem fog sokáig élni, hát az igazat akarja megmondani. A kir. törvényszék Buják Gáspárt ismét 4 évi fegyházra ítélte, mely ítélet ellen vádlott és a kir. ügyész felebezést jelentettek be.

Csöd megszüntetés. A zombori kir. törvényszék Linder József bogojevai kereskedő ellen a csödt, bitelezők hiányából megszüntette.

Beszűntetett fenytő eljárás. Schuhmacher György, cservenkai kereskedő 1888. évben csödbe került, s mivel bitelezőivel egyezkedni kívánt, fölszólította Paul Kálmán itteni ügyvédet, hogy járjon közbe és szüntesse meg a csödt. Nevezett ügyvédnek adott felhatalmazásban az állott, „hogy följogosított a tömegmondok kezei közt levő pénz felvételére s annak számadás nélküli kezelésére“, melyre néve a bukott kereskedő azt állítja, hogy ő magyarul nem tud és hogy a fogalmazvány előtte nem olvastott fel. Az ügyvéd tényleg felvett 4401 frtot, ebből azonban 2639 frtot visszatartott perköltségek és egyéb kiadások címén, a többi átadta Schuhmachernek, aki a közjegyző előtt újabb nyilatkozatot irt alá, melyben elismeri, hogy teljesen ki van elégtve. A kereskedő erre család büntette és zsarolás vétsége miatt tett Paul Kálmán ellen bűnvádi feljelentést. A zombori törvényszék megszüntető végzést hozott, melyet a kir. ítéltő tábla I. büntetőtanácsa Mészöly Lajos bíró előadása alapján indokainál fogva helybenhagyott.

Közgazdaság. Meghívó.

A „Központi Árucarnok“ részjegyeinek aláírót van szerencsénk a városi háza nagytermében f. évi febr. 8 án d. e. 10 órakor tartandó alakuló közgyűlésre tisztelettel meghívni.

A közgyűlés tárgyai: 1. Az alapszabályok megállapítása s az ezzel összefüggésben álló intézkedések megtétele. — 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.

Zombor, 1891. évi február hó 5 én.

Az árucarnok végrehajtó-bizottsága nevében:

Bikár Kuzman, Frey Imre, Heindlhofer Róbert, id., Huséth István, Lang Flórián, Pekánovits András, Schaffner József, Sztřílich Zsigmond, Zsulycits Ernő.

Szerkesztői üzenetek.

J. J. Szeghegy. A munka nagyszerű, szívesen közölnök is, de — nem képzeli — mily technikai erőfeszítésbe kerülne annak a sok rubrikának reprodukálása. Különben üdvözlet!

Sz. L. Paesér. Szívesen fogadjuk munkatársaink közé. De sziveskedjék élvezhetőbb módon és tárgyilagosan írni.

Naptár. Február.

Havi és leti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-oros naptár
6 Pént.	Dorottya sz.	Dorottya, Am.	25 Hittud. Gerg.
7 Szom.	Romuald apát Rikárd		26 Xenofon
8 Vas.	D Fars. v. M. J. D Ötv. Sal.		27 F Arany. J.
9 Hétfő	Apalín sz.	Apalín	28 Efrém e. a.
10 Kedd	Hush., Skol. Gábor		29 Ignác erekl.

Felöl szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Házfelügyelő.

Ajánlokozom háztartáshoz vagy gazdasághoz mint felügyelő, kulcsárnó, gazdasszony, akár városban, akár majorságban ily állás elfoglalására.

Magyar és német nyelvet birom, szerény igények mellett a legjobb bizonyítványokkal rendelkezem.

Szives ajánlatokat e lap kiadójához kérek.

Zombor, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Házeladás.

Topolya községében, a főtéren, a városi háza mellett, bármily

üzletre

alkalmas házamat

örök áron szabad kézből eladom,

esetleg több egymástutáni évre bérbe is adom.

Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos

Kohut János

8-2

ó-morovici lakos.

Hirdetmény.

Az alulírott csödbiztos értesíti a vb. b.-kulai takarékpénztár hitelezőit, hogy a tömegben rendelkezésre álló pénzből 31,797 frt 98 kr a hitelezők között felosztatik, s hogy az erre vonatkozó II. formaszéri felosztási terv jóváhagyatván, az ugy az alulírt csödbiztosnál, mint Koczkar Zsiga zombori ügyvédnél, mint a b.-kulai takarékpénztár csödtömegmondokánál megtekinthető.

Felhívtnak tehát a hitelezők, hogy a felosztási terv elleni észrevételeiket a kir. dötvény közzététele napjától számított 15 nap alatt az alulírt csödbiztoshoz írásban nyujtsák be.

Egyuttal a netalán beadandó észrevételeknek az alulírt csödbiztos hivatali helyiségében tartandó tárgyalására határnapul **1891. évi február hó 24-ének d. e. 9 órája tüzetik ki.**

Zomborban, 1891. január hó 30-ik napján.

A kir. törvényszéknél.

Hettesheimer

kir. járásbíró, csödbiztos.

353. sz.
kig. 1891.

3. sz.
közgy.

Pályázati hirdetmény.

Baja város törvényhatósága által 1889. évi augusztus hó 8 án 88 közgy. 1889. sz. a. határozatával szervezett és évi 500 frtal javadalmazott állatorvosi állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ennélfogva felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy erkölcsi viseletüket, eddigi alkalmazásukat és az 1888. évi VII. t. c. 117., esetleg 118. §-ban körülírt képességüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket méltóságos Sándor Béla főispán urnál Zomborban, legkésőbb **1891. évi február hó 20-ig** annál bizonyosabban benyujtani el ne mulaszták, mivel a később beérkezett kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Baján, 1891. évi január hó 20-án tartott közgyűlésből.

3-3

Drescher Ede

polgármester.

Kerestetik

egy, a jegyzői teendőkből legalább némileg jártas megbízható egyén, ki köteles a jegyzőnek segédkezni és az adóvégrehajtói teendőket végezni. Pályázóknak képzettségüket, eddigi működésüket és erkölcsi viseletüket igazoló bizonyítványaik alulírottakhoz küldendő. Fizetése havonként 25 frt s csekély mellékes jövedelem.

Baracsán, 1891. január 29-én.

Muró Ambrus,

Dara József,

jegyző.

3-2

bíró.

341. sz.

Gabonaeladási hirdetmény.

Az alulírt erdőhivatal kerületében 1890. évben felesgazdaságilag termelt összes csöves kukorica és a bezdáni és palánkai erdőgondnokság kerületében felesek által termelt tiszta buza, rozs, zab és árpa az alulírt erdőhivatal irodájában folyó évi február hó 23-án reggeli 9 órakor tartandó árverésen, felsőbb jóváhagyás kikötése mellett, a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Az árverési és szerződési feltételek az alulírt erdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál a szokásos hivatalos órákban megtudhatók.

Apatinban, 1891. január 30-án.

M. kir. erdőhivatal.

Házeladás.

A piactéren a 4-ik számú egyemeletes házamat, mely „Kövágó szálloda“ címen Burog Jakab vendéglős kezelésében áll, kitől 1300 frt évi bért kapok, szabadkézből eladom. A közelebbi feltételek megtudhatók **Adán, Kövágó Lőrinc** háztulajdonosnál.

3-1